

Bruksela, 24 września 2019 r.
(OR. en)

8487/19

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0106(COD)

CODEC 918	AGRI 213
FREMP 54	ETS 16
JAI 396	SERVICES 27
TELECOM 178	TRANS 276
COMPET 337	FISC 237
RC 12	SAN 210
CONSOM 146	ENV 419
DAPIX 139	GAF 41
DATAPROTECT 122	ATO 46
DROIPEN 56	CYBER 127
FIN 292	COPEN 157
EMPL 227	POLGEN 76
MI 368	INF 109
PI 67	ANIMAUX 13
SOC 307	PE 178
ENFOCUSTOM 82	

NOTA INFORMACYJNA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii – Wynik pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim i procedury sprostowania (Strasburg, 16 kwietnia 2019 r. i 17 września 2019 r.)

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z postanowieniami art. 294 TFUE oraz ze Wspólną deklaracją w sprawie praktycznych zasad dotyczących stosowania procedury współdecyzji¹ Rada, Parlament Europejski i Komisja wielokrotnie w sposób nieformalny kontaktowały się ze sobą w celu osiągnięcia porozumienia w sprawie tego dossier ustawodawczego w pierwszym czytaniu.

Przedmiotowe dossier miało zostać² poddane procedurze sprostowania³ w nowo wybranym Parlamencie Europejskim po przyjęciu przez poprzedni Parlament swojego stanowiska w pierwszym czytaniu.

II. GŁOSY

Na posiedzeniu w dniu 16 kwietnia 2019 r. i w następstwie nieformalnych negocjacji międzyinstytucjonalnych Parlament Europejski przyjął poprawkę nr 155 (bez weryfikacji prawno-językowej) do wniosku Komisji oraz rezolucję ustawodawczą z myślą o przyjęciu wyżej wymienionego wniosku, które są stanowiskiem Parlamentu Europejskiego w pierwszym czytaniu. Oddaje ono uprzednie uzgodnienia między instytucjami.

Po ostatecznym zredagowaniu przyjętego tekstu przez prawników lingwistów, w dniu 17 września 2019 r. Parlament Europejski zatwierdził sprostowanie do stanowiska przyjętego w pierwszym czytaniu.

W związku z tym sprostowaniem Rada powinna być w stanie zatwierdzić stanowisko Parlamentu Europejskiego w wersji przedstawionej w załączniku⁴ do niniejszego dokumentu, a tym samym zamknąć pierwsze czytanie w obu instytucjach.

Akt zostanie wówczas przyjęty w brzmieniu odpowiadającym stanowisku Parlamentu.

¹ Dz.U. C 145 z 30.6.2007, s. 5.

² Dok. 8507/19.

³ Art. 241, regulamin wewnętrzny Parlamentu Europejskiego.

⁴ Tekst przyjętych poprawek i rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego znajdują się w załączniku. Poprawki przedstawiono w postaci jednolitego tekstu, w którym zmiany do wniosku Komisji zaznaczono czcionką pogrubioną i kursywą. Miejsca, w których tekst usunięto, oznaczono symbolem „■”.

Ochrona osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii (COM(2018)0218 – C8-0159/2018 – 2018/0106(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0218),
- uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 16, 33, 43, 50, 53 ust. 1, 62, 91, 100, 103, 109, 114, 168, 169, 192, 207 i 325 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także art. 31 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0159/2018),
- uwzględniając opinie Komisji Prawnej w sprawie proponowanej podstawy prawnej,
- uwzględniając art. 294 ust. 3, art. 16, art. 43 ust. 2, art. 50, art. 53 ust. 1, art. 91, art. 100, art. 114, art. 168 ust. 4, art. 169, art. 192 ust. 1 i art. 325 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 31 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę. Energii Atomowej ,
- uwzględniając uzasadnioną opinię przedstawioną – na mocy protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności – przez parlament Szwecji, w której stwierdzono, że projekt aktu ustawodawczego nie jest zgodny z zasadą pomocniczości,

- uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego z dnia 26 września 2018 r.⁵,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 18 października 2018 r.⁶,
 - po konsultacji z Komitetem Regionów,
 - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 15 marca 2019 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art. 59 i 39 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej oraz opinie Komisji Gospodarczej i Monetarnej, Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Komisji Kontroli Budżetowej, Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisji Kultury i Edukacji oraz Komisji Spraw Konstytucyjnych (A8-0398/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. przyjmuje do wiadomości oświadczenie Komisji załączone do niniejszej decyzji;
 3. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
 4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

⁵ Dz.U. C 405 z 9.11.2018, s. 1.

⁶ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 155.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 16 kwietnia 2019 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 16, **■** art. 43 *ust.* 2, art. 50, art. 53 ust. 1, **■** art. 91, 100 i **■** 114, art. 168 *ust.* 4, art. 169, art. 192 *ust.* 1 i art. 325 ust. 4, oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 31,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projekt aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego⁷,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁸,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

⁷ Dz.U. C 405 z 9.11.2018, s. 1.

⁸ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 155.

uwzględniając opinię z dnia 30 listopada 2018 r. przedstawioną przez grupę ekspertów, o której mowa w art. 31 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą⁹,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Osoby pracujące dla organizacji ***publicznej lub prywatnej*** lub utrzymujące z nią kontakt w związku ze swoją działalnością zawodową niejednokrotnie jako pierwsze dowiadują się o zagrożeniach lub szkodach dla interesu publicznego, do jakich dochodzi w tym kontekście. Zgłaszając naruszenia prawa Unii, które są szkodliwe dla interesu publicznego, osoby takie działają jako „sygnaliści” i tym samym odgrywają kluczową rolę w ujawnianiu takich naruszeń i zapobieganiu im oraz w ochronie dobra społecznego. Potencjalni sygnaliści często jednak rezygnują ze zgłaszania swoich zastrzeżeń lub podejrzeń z obawy przed działaniami odwetowymi. ***W związku z tym w coraz większym stopniu uznaje się, zarówno na poziomie unijnym, jak i międzynarodowym, znaczenie zapewnienia zrównoważonej i skutecznej ochrony sygnalistów.***

⁹ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 16 kwietnia 2019 r.

- (2) Na poziomie Unii, dokonywane przez sygnalistów zgłoszenia i ***ujawnianie publiczne*** dotyczące naruszeń stanowią jeden z elementów oddolnego egzekwowania prawa i ***polityk*** Unii. Dostarczają one informacji na potrzeby krajowych i unijnych systemów egzekwowania prawa, umożliwiając skuteczne wykrywanie przypadków naruszenia prawa Unii, prowadzenie postępowań wyjaśniających w sprawie tych naruszeń oraz ich ścigania, a ***tym samym zwiększając przejrzystość i rozliczalność***.
- (3) W niektórych dziedzinach polityki przypadki naruszenia prawa Unii – ***niezależnie od tego, czy są kwalifikowane w świetle prawa krajowego jako naruszenia prawa administracyjnego, prawa karnego czy naruszenia innego rodzaju*** – mogą wyrządzić poważną szkodę interesowi publicznemu, ponieważ stwarzają poważne ryzyko dla dobra społecznego. W przypadku stwierdzenia braków w zakresie egzekwowania prawa w tych dziedzinach, a sygnaliści są ***zwykle*** najlepiej usytuowani do tego, by ujawniać naruszenia prawa, należy poprawić egzekwowanie prawa poprzez ***wprowadzenie skutecznych, poufnych i bezpiecznych kanałów dokonywania zgłoszeń i poprzez*** zapewnienie sygnalistom skutecznej ochrony przed działaniami odwetowymi ■ .

- (4) Mechanizm ochrony sygnalistów funkcjonujący obecnie w Unii jest ukształtowany niejednolicie w poszczególnych państwach członkowskich i dziedzinach polityki. Konsekwencje zgłoszonych przez sygnalistów naruszeń prawa Unii o wymiarze transgranicznym pokazują, w jaki sposób niewystarczający poziom ochrony w jednym państwie członkowskim wpływa niekorzystnie na funkcjonowanie polityk Unii nie tylko w tym państwie członkowskim, ale również w innych państwach członkowskich oraz w Unii jako całości.
- (5) Wspólne normy minimalne zapewniające sygnalistom skuteczną ochronę powinny obowiązywać w odniesieniu do aktów i dziedzin polityki, w przypadku których zachodzi konieczność poprawy egzekwowania prawa, niski poziom zgłaszania naruszeń przez sygnalistów stanowi jeden z kluczowych czynników wywierających wpływ na egzekwowanie prawa oraz naruszenia prawa Unii mogą wyrządzić poważną szkodę interesowi publicznemu. ***Państwa członkowskie mogą zdecydować o rozszerzeniu zakresu stosowania przepisów krajowych na inne dziedziny w celu zapewnienia kompleksowych i spójnych regulacji prawnych dotyczących ochrony sygnalistów na poziomie krajowym.***

- (6) Ochrona sygnalistów jest konieczna do poprawienia egzekwowania prawa Unii w dziedzinie zamówień publicznych. Konieczne jest nie tylko – w kontekście wykonywania budżetu Unii – przeciwdziałanie i wykrywanie związanych z zamówieniami przypadków nadużyć finansowych i korupcji, ale również zajęcie się niewystarczająco skutecznym egzekwowaniem przepisów w dziedzinie zamówień publicznych przez krajowe instytucje zamawiające i podmioty zamawiające w związku z wykonaniem robót budowlanych, dostawą produktów lub świadczeniem usług. Przypadki naruszenia takich przepisów prowadzą do zakłóceń konkurencji, zwiększają koszty prowadzenia działalności gospodarczej, szkodzą interesom inwestorów i akcjonariuszy lub wspólników oraz, w ogólnym ujęciu, zmniejszają atrakcyjność inwestycyjną i przyczyniają się do powstawania nierównych szans dla przedsiębiorstw w Unii, co wpływa na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

- (7) Prawodawca unijny uznał już wartość dodaną wynikającą z zapewnienia ochrony sygnalistom w dziedzinie usług finansowych. W wyniku kryzysu finansowego, który odsłonił poważne niedociągnięcia w kwestii egzekwowania istotnych przepisów, w znacznej liczbie aktów ustawodawczych w dziedzinie usług finansowych wprowadzano środki ochrony sygnalistów, w ***tym przewidujące utworzenie zewnętrznych i wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, a także wyraźny zakaz działań odwetowych***, jak wskazano w komunikacie Komisji z dnia 8 grudnia 2010 r. pt. „Wzmocnienie systemów sankcji w branży usług finansowych”. W szczególności w kontekście ram ostrożnościowych mających zastosowanie do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE¹⁰ przewidziano ochronę sygnalistów, która znajduje zastosowanie w kontekście rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013¹¹.

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

- (8) W odniesieniu do bezpieczeństwa produktów wprowadzanych na rynek wewnętrzny, głównym źródłem dowodów są przedsiębiorstwa działające w ramach łańcucha produkcyjnego i sieci dystrybucji, co sprawia, że zgłaszanie przez sygnalistów w takich przedsiębiorstwach ma dużą wartość dodaną, ponieważ znajdują się oni znacznie bliżej informacji o ewentualnych nieuczciwych i nielegalnych praktykach związanych z wytwarzaniem, przywozem lub dystrybucją niebezpiecznych produktów. A zatem istnieje potrzeba wprowadzenia ochrony sygnalistów w związku z wymogami bezpieczeństwa mającymi zastosowanie do produktów regulowanych unijnym prawodawstwem harmonizacyjnym określonym w załącznikach I i II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020¹² oraz w związku z wymogami ogólnego bezpieczeństwa produktów ustanowionymi w dyrektywie 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹³. Ochrona sygnalistów przewidziana w niniejszej dyrektywie miałaby również kluczowe znaczenie dla zapobiegania przekierowywaniu broni palnej, elementów takiej broni i jej części składowych oraz amunicji, jak również produktów związanych z obronnością, ponieważ stanowiłaby zachętę do zgłaszania naruszeń prawa Unii, takich jak: przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, modyfikowanie oznakowania ■ i pozyskiwanie broni palnej w nieuczciwy sposób w Unii, w przypadku których naruszenia przepisów często wiążą się z przekierowywaniem broni palnej z rynku legalnego na rynek nielegalny. Ochrona sygnalistów przewidziana w niniejszej dyrektywie przyczyniłaby się również do przeciwdziałania nielegalnemu wytwarzaniu materiałów wybuchowych domowym sposobem, wnosząc wkład w zagwarantowanie prawidłowego stosowania ograniczeń i przeprowadzania kontroli w odniesieniu do prekursorów materiałów wybuchowych.

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

¹³ Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz.U. L 11 z 15.1.2002, s. 4).

- (9) Znaczenie, jakie ochrona sygnalistów ma w kontekście przeciwdziałania przypadkom naruszania przepisów Unii w zakresie bezpieczeństwa transportu, które stwarzają zagrożenie dla życia ludzkiego i zniechęcania do naruszania tych przepisów, znalazło już potwierdzenie w sektorowych aktach unijnych dotyczących bezpieczeństwa lotniczego, a konkretnie w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 376/2014¹⁴, i bezpieczeństwa transportu morskiego, a konkretnie w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/54/UE¹⁵ i 2009/16/WE¹⁶, w których ustanowiono dostosowane środki ochrony sygnalistów, jak również szczególne kanały dokonywania zgłoszeń. We wspomnianych aktach przewidziano również ochronę pracowników przed działaniami odwetowymi w sytuacji, gdy zgłaszają oni swoje własne niezamierzone błędy (tzw. „kultura sprawiedliwego traktowania”). Należy uzupełnić istniejące elementy ochrony sygnalistów w tych dwóch sektorach, a także zapewnić ochronę w przypadku innych rodzajów transportu, a mianowicie żeglugi śródlądowej, transportu drogowego i kolejowego, by można było poprawić egzekwowanie norm bezpieczeństwa w przypadku tych rodzajów transportu.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 376/2014 z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zgłaszania i analizy zdarzeń w lotnictwie cywilnym oraz podejmowanych w związku z nimi działań następczych, zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 996/2010 oraz uchylenia dyrektywy 2003/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzeń Komisji (WE) nr 1321/2007 i (WE) nr 1330/2007 (Dz.U. L 122 z 24.4.2014, s. 18).

¹⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/54/UE z dnia 20 listopada 2013 r. dotycząca pewnych obowiązków państwa bandery w zakresie zgodności z Konwencją o pracy na morzu z 2006 r. oraz jej egzekwowania (Dz.U. L 329 z 10.12.2013, s. 1); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie kontroli przeprowadzanej przez państwo portu (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 57).

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie kontroli przeprowadzanej przez państwo portu (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 57).

- (10) W dziedzinie ochrony środowiska, gromadzenie dowodów dotyczących przestępstw przeciwko środowisku i przypadków podejmowania bezprawnych działań przeciwko ochronie środowiska, **zapobieganie im**, wykrywanie ich oraz ich zwalczanie stanowi wyzwanie i działania prowadzone w tym obszarze muszą zostać wzmocnione, na co zwróciła uwagę Komisja w swoim komunikacie z dnia 18 stycznia 2018 r. pt. „Działania UE na rzecz poprawy przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem”. Z uwagi na fakt, iż przed wejściem w życie niniejszej dyrektywy jedyne istniejące przepisy zapewniające sygnalistom ochronę w odniesieniu do ochrony przyrody przewidziano w jednym sektorowym akcie, a konkretnie w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/EU¹⁷, wprowadzenie ochrony sygnalistów **jest** konieczne do zapewnienia skutecznego egzekwowania dorobku prawnego Unii w zakresie ochrony środowiska, którego naruszanie może ■ wyrządzać szkodę interesowi publicznemu i potencjalnie wywołać negatywne skutki wykraczające poza granice państw. Wprowadzenie takiej ochrony ma również znaczenie w przypadkach, w których niebezpieczne produkty mogą wyrządzać szkodę środowisku.

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz zmiany dyrektywy 2004/35/WE (Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66).

- (11) *Wzmocnienie ochrony sygnalistów przyczyniłoby się również do zapobiegania naruszeniom przepisów Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, ochrony radiologicznej oraz odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi oraz do zniechęcania do naruszania tych przepisów. Ochrona ta poprawiłaby również egzekwowanie odpowiednich przepisów dyrektywy Rady 2009/71/Euratom¹⁸ regulujących wspieranie i wzmacnianie skutecznej kultury bezpieczeństwa jądrowego oraz, w szczególności, w kwestiach uregulowanych w art. 8b ust. 2 lit. a) tej dyrektywy, na mocy którego na właściwy organ regulacyjny nałożono m.in. wymóg ustanowienia systemów zarządzania przyznających właściwy priorytet bezpieczeństwu jądrowemu i propagujących, na wszystkich poziomach personelu i kadry zarządzającej, możliwość kwestionowania skutecznej realizacji odnośnych zasad i praktyk bezpieczeństwa oraz odpowiednio wczesnego zgłaszania przez personel problemów związanych z bezpieczeństwem.*

¹⁸ Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18).

- (12) Ustanowienie regulacji prawnych dotyczących sygnalistów przyczyniłoby się również do poprawy egzekwowania istniejących przepisów i zapobiegania naruszeniom przepisów Unii w dziedzinie łańcucha żywnościowego, a w szczególności w kwestiach dotyczących bezpieczeństwa żywności i pasz, a także zdrowia i dobrostanu zwierząt **oraz ochrony zwierząt**. Poszczególne przepisy unijne ustanowione w tych dziedzinach są ze sobą ściśle powiązane. W rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁹ ustanowiono ogólne zasady i wymagania, na których opierają się wszystkie unijne i krajowe środki dotyczące żywności i pasz, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki bezpieczeństwa żywności, aby zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego i interesów konsumentów w kwestiach związanych z żywnością oraz aby zagwarantować sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Rozporządzenie to stanowi między innymi, że podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze i paszowe nie mogą zniechęcać swoich pracowników ani innych osób do współpracy z właściwymi organami, jeżeli taka współpraca może przyczynić się do zapobieżenia ryzyku związanemu z żywnością, zmniejszenia tego ryzyka lub jego wyeliminowania. Prawodawca unijny przyjął podobne podejście w dziedzinie zdrowia zwierząt w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429²⁰ ustanawiającym przepisy dotyczące zapobiegania chorobom zwierząt przenoszonym na zwierzęta lub na ludzi i kontroli tych chorób oraz w dziedzinie ochrony i dobrostanu zwierząt hodowlanych wykorzystywanych do celów naukowych, ochrony i dobrostanu zwierząt podczas ich transportu oraz uśmiercania w **dyrektywie Rady 98/58/WE²¹ i dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady**

¹⁹ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31, s. 1).

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1).

²¹ Dyrektywa Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotycząca ochrony zwierząt hodowlanych (Dz.U. L 221 z 8.8.1998, s. 23).

2010/63/UE²², a także w rozporządzeniach Rady (WE) nr 1/2005²³ i (WE) nr 1099/2009²⁴.

-
- ²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych (Dz.U. L 276 z 20.10.2010, s. 33).
- ²³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz.U. L 3 z 5.1.2005, s.1).
- ²⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz.U. L 303 z 18.11.2009, s. 1).

I

- (13) Zgłaszanie przez sygnalistów naruszeń może odgrywać kluczową rolę w wykrywaniu zagrożeń dla zdrowia publicznego i ochrony konsumentów wynikających z naruszeń przepisów Unii, które w innych przypadkach mogłyby pozostać nieujawnione, a także w zapobieganiu tym zagrożeniom, ich ograniczaniu lub eliminowaniu. Problematyka ochrony konsumentów jest w szczególności ściśle powiązana z przypadkami, w których produkty niebezpieczne mogą wyrządzić konsumentom poważne szkody. ■
- (14) Poszanowanie prywatności i ochrona danych osobowych, ***zawarte jako prawa podstawowe w art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”)***, stanowią inne dziedziny, w których sygnaliści ***mogą pomóc*** w ujawnianiu naruszeń, które mogą ■ szkodzić interesowi publicznemu. Sygnaliści mogą również pomóc w ujawnianiu naruszeń dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148²⁵ w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji, w której wprowadzono wymóg zgłaszania incydentów, w tym incydentów niewiążących się z naruszeniem danych osobowych, a także wymogi w zakresie bezpieczeństwa dla podmiotów świadczących kluczowe usługi w wielu różnych sektorach, przykładowo w sektorze energetycznym, sektorze ochrony zdrowia, sektorze transportu i sektorze bankowości, oraz ***dla*** dostawców kluczowych usług cyfrowych, na przykład usług przetwarzania w chmurze, oraz ***dla dostawców podstawowych mediów, takich jak woda, energia elektryczna i gaz***. Zgłaszanie przez sygnalistów w tej dziedzinie ma szczególną wartość ***dla*** zapobiegania incydentom bezpieczeństwa, które mogłyby wyrzucić wpływ na kluczowe obszary działalności gospodarczej i społecznej oraz na powszechnie wykorzystywane usługi cyfrowe, a ***także dla zapobiegania naruszeniom unijnych przepisów o ochronie danych***. Takie zgłaszanie ułatwia zapewnienie ciągłości świadczenia usług o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania rynku wewnętrznego i dla dobrostanu społeczeństwa. ■

²⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1).

- (15) ***Ponadto*** ochrona interesów finansowych Unii, która wiąże się ze zwalczaniem nadużyć finansowych, korupcji i wszelkich innych nielegalnych działań wywierających wpływ na wydatki Unii, pobór dochodów i środków finansowych Unii lub aktywa Unii, stanowi jedną z kluczowych dziedzin, w której egzekwowanie prawa Unii wymaga poprawy. Poprawa ochrony interesów finansowych Unii jest ważna również dla wykonania budżetu Unii w odniesieniu do wydatków ponoszonych na podstawie Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (zwanego dalej „traktatem Euratom”). Brak skutecznego egzekwowania przepisów w dziedzinie ochrony interesów finansowych Unii, w tym w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym i korupcji na poziomie krajowym, skutkuje zmniejszeniem dochodów Unii i prowadzi do niewłaściwego wykorzystania środków finansowych Unii, co może zakłócić inwestycje publiczne i wzrost gospodarczy oraz obniżyć zaufanie obywateli do działań podejmowanych przez Unię. ***Art. 325 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) zobowiązuje Unię i państwa członkowskie do zwalczania nadużyć finansowych i wszelkich innych działań nielegalnych naruszających interesy finansowe Unii. Stosowne środki Unii w tym zakresie obejmują w szczególności rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95²⁶ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013²⁷. Rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2988/95 uzupełnia, w odniesieniu do najpoważniejszych rodzajów działań związanych z nadużyciami finansowymi, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371²⁸ i Konwencja z dnia 26 lipca 1995 r. sporządzoną na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich²⁹, w tym protokołami do niej: z dnia 27 września 1996 r.³⁰, z dnia 29 listopada 1996 r.³¹ i z dnia 19 czerwca 1997 r.³². Konwencja***

²⁶ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1)

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

²⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

²⁹ Dz.U. C 316 z 27.11.1995, s. 49.

³⁰ Dz.U. C 313 z 23.10.1996, s. 2.

ta i protokoły pozostają w mocy w odniesieniu do państw członkowskich, które nie są związane dyrektywą (UE) 2017/1371.

³¹ Dz.U. C 151 z 20.5.1997, s. 2.

³² Dz.U. C 221 z 19.7.1997, s. 2.

- (16) *Należy również ustanowić wspólne minimalne normy ochrony sygnalistów w odniesieniu do naruszeń związanych z rynkiem wewnętrznym, o którym mowa w art. 26 ust. 2 TFUE. Ponadto zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanym dalej „Trybunałem”), środki Unii mające na celu ustanowienie lub funkcjonowanie rynku wewnętrznego powinny przyczyniać się do eliminowania istniejących lub pojawiających się przeszkód w swobodnym przepływie towarów lub przeszkód w zakresie swobody świadczenia usług oraz przyczyniać się do usuwania zakłóceń konkurencji.*
- (17) *W szczególności, ochrona sygnalistów służąca poprawie egzekwowania unijnego prawa konkurencji, w tym przepisów dotyczących pomocy państwa, przyczyniłaby się do zagwarantowania wydajnego funkcjonowania rynków w Unii i zapewnienia przedsiębiorstwom równych szans oraz przyniosłaby korzyści konsumentom. W odniesieniu do reguł konkurencji mających zastosowanie do przedsiębiorstw, znaczenie zgłoszeń dokonywanych przez osoby znajdujące się wewnątrz danej organizacji dla wykrywania przypadków naruszenia prawa konkurencji zostało już uznane poprzez stosowanie prowadzonej przez Komisję polityki łagodzenia kar na podstawie art. 4a rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004³³, a także poprzez niedawne wprowadzenie przez Komisję narzędzia anonimowego sygnalizowania nieprawidłowości. Naruszenia dotyczące prawa konkurencji i przepisów dotyczących pomocy państwa są związane z art. 101, 102, 106, 107 i 108 TFUE i z przepisami prawa wtórnego przyjętego na potrzeby stosowania tych artykułów.*

³³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 773/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. odnoszące się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. 81 i art. 82 Traktatu WE (Dz.U. L 123 z 27.4.2004, s. 18).

- (18) Naruszenia przepisów dotyczących podatku od osób prawnych i praktyki mające na celu uzyskanie korzyści podatkowej i uchylenia się od zobowiązań prawnych, a tym samym sprzeczne z przedmiotem lub celem właściwych przepisów dotyczących podatku od osób prawnych, wywierają negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Takie naruszenia i praktyki mogą prowadzić do nieuczciwej konkurencji podatkowej i szeroko zakrojonego uchylania się od opodatkowania oraz zakłócać równość szans przedsiębiorstw i prowadzić do uszczuplenia dochodów podatkowych państw członkowskich i całości budżetu unijnego. ***Niniejsza dyrektywa powinna przewidywać ochronę przed działaniami odwetowymi wobec osób zgłaszających praktyki mające na celu uchylanie się od opodatkowania lub dopuszczanie się nadużyć, które to praktyki w przeciwnym wypadku pozostałyby niewykryte, mając na celu zwiększenie zdolności właściwych organów do gwarantowania prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i usuwania zakłóceń i barier w handlu, które negatywnie wpływają na konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku wewnętrznym, a które to praktyki są bezpośrednio związane z przepisami dotyczącymi swobodnego przepływu i mają również znaczenie dla stosowania zasad pomocy państwa.*** Ochrona sygnalistów przewidziana w niniejszej dyrektywie stanowiłaby uzupełnienie niedawnych inicjatyw Komisji na rzecz zwiększenia przejrzystości i wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania¹ oraz utworzenia sprawiedliwszego otoczenia związanego z podatkiem od osób prawnych w Unii², w celu zwiększeniu skuteczności działań państw członkowskich w kwestii wykrywania praktyk mających na celu uchylanie się od opodatkowania lub dopuszczanie się nadużyć oraz pomogłaby w zniechęcaniu do stosowania takich praktyk. ***Jednakże niniejsza dyrektywa nie harmonizuje przepisów prawa materialnego ani przepisów wykonawczych z zakresu podatków ani nie zmierza do poprawy egzekwowania krajowych przepisów dotyczących podatku od osób prawnych, bez uszczerbku dla możliwości państw członkowskich wykorzystywania do tego celu informacji będących przedmiotem zgłoszenia.***

- (19) *Art. 2 ust. 1 lit a) określa zakres przedmiotowy niniejszej dyrektywy poprzez odesłanie do wykazu aktów Unii zawartego w załączniku. Oznacza to, że w przypadkach, gdy z kolei te akty Unii określają swój zakres przedmiotowy poprzez odesłanie do innych aktów Unii wymienionych w załącznikach do nich, również te inne akty wchodzą w zakres przedmiotowy niniejszej dyrektywy. Ponadto odesłanie do aktów wymienionych w załączniku należy rozumieć jako obejmujące wszystkie krajowe i unijne środki wykonawcze lub delegowane przyjęte na podstawie tych aktów. Odesłanie do aktów Unii wymienionych w załączniku należy również rozumieć jako odesłanie dynamiczne, zgodnie ze zwyczajowym sposobem odsyłania stosowanym w przypadku aktów prawnych Unii. Oznacza to, że jeżeli wymieniony w załączniku akt Unii został lub zostanie zmieniony, odesłanie dotyczy zmienionego aktu; jeżeli akt Unii wymieniony w załączniku został lub zostanie zastąpiony, odesłanie dotyczy nowego aktu.*

- (20) Niektóre akty Unii, w szczególności akty dotyczące dziedziny usług finansowych, takie jak rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014³⁴ i dyrektywa wykonawcza Komisji 2015/2392³⁵ przyjęta na podstawie tego rozporządzenia, zawierają już szczegółowe przepisy dotyczące ochrony sygnalistów. Należy utrzymać w mocy wszelkie szczególne uregulowania w tym względzie przewidziane w takich obowiązujących już przepisach Unii, w tym w aktach Unii wymienionych w części II załącznika do niniejszej dyrektywy, dopasowane do poszczególnych sektorów. Ma to szczególne znaczenie dla ustalenia, które podmioty prawne w dziedzinie usług finansowych oraz zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu są obecnie zobowiązane do ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń.

Jednocześnie w celu zapewnienia spójności i pewności prawa we wszystkich państwach członkowskich niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie we wszystkich kwestiach nieuregulowanych w aktach sektorowych i powinna tym samym uzupełniać takie akty, tak aby były w pełni zgodne z minimalnymi normami. W szczególności niniejsza dyrektywa powinna doprecyzowywać strukturę wewnętrznych i zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, obowiązki właściwych organów oraz szczególne formy ochrony przed działaniami odwetowymi, które należy zapewnić na poziomie krajowym. W tym względzie art. 28 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014³⁶ umożliwia państwom członkowskim ustanowienie wewnętrznego kanału dokonywania zgłoszeń w odniesieniu do dziedziny objętej niniejszym rozporządzeniem. Dla zachowania spójności z minimalnymi normami określonymi w niniejszej dyrektywie obowiązek ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, o którym mowa w niniejszej dyrektywie, powinien mieć również zastosowanie w kontekście rozporządzenia (UE) nr 1286/2014.

³⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 1).

³⁵ Dyrektywa wykonawcza Komisji (UE) 2015/2392 z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 w odniesieniu do zgłaszania właściwym organom rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń tego rozporządzenia (Dz.U. L 332 z 18.12.2015, s. 126).

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) (Dz.U. L 352 z 9.12.2014, s. 1).

- I
- (21) Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla ochrony przyznanej pracownikom zgłaszającym naruszenia prawa Unii w dziedzinie zatrudnienia.
- W szczególności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z art. 11 dyrektywy Rady 89/391/EWG³⁷, państwa członkowskie zostały już zobowiązane do zapewnienia, aby pracownicy lub przedstawiciele pracowników nie byli stawiani w niekorzystnej sytuacji z powodu kierowanych przez siebie do pracodawcy żądań lub wniosków dotyczących zastosowania odpowiednich środków służących ograniczeniu zagrożeń dla pracowników lub usunięciu źródeł niebezpieczeństw. Pracownicy i ich przedstawiciele mają, na mocy niniejszej dyrektywy, prawo zwracania się do właściwego organu, jeżeli uznają, że środki podejmowane przez pracodawcę i stosowane przez niego metody są niewystarczające do zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy.
- (22) *Państwa członkowskie mogą zdecydować o wprowadzeniu przepisów stanowiących, że zgłoszenia dotyczące skarg z zakresu relacji interpersonalnych odnoszące się wyłącznie do osoby dokonującej zgłoszenia, czyli w przypadku skarg dotyczących konfliktu interpersonalnego między osobą dokonującą zgłoszenia a innym pracownikiem, mogą zostać skierowane do rozpatrzenia w ramach innych procedur.*

³⁷ Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1).

- (23) *Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla ochrony przyznanej na mocy procedur dotyczących zgłaszania podejrzenia nielegalnych działań, w tym nadużyć finansowych lub korupcji, szkodzących interesom Unii, lub zgłaszania działania związanego z wykonywaniem obowiązków służbowych, które może stanowić poważne zaniedbanie wykonywania obowiązków urzędników i innych pracowników Unii Europejskiej, które to procedury ustanowiono na podstawie art. 22a, 22b i 22c Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej i warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej ustanowionych rozporządzeniem Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68³⁸. Niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie w przypadku, gdy urzędnicy i inni pracownicy Unii dokonują zgłoszenia naruszeń, mających miejsce w kontekście związanym z pracą, ale nie w ramach stosunku pracy z instytucjami, organami lub jednostkami organizacyjnymi Unii.*
- (24) *Bezpieczeństwo narodowe pozostaje w zakresie wyłącznej odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego. Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do zgłaszania naruszeń dotyczących zamówień publicznych obejmujących aspekty obronności lub bezpieczeństwa, jeżeli są one objęte zakresem stosowania art. 346 TFUE, zgodnie z orzecznictwem Trybunału. Jeżeli państwa członkowskie postanowią rozszerzyć ochronę przewidzianą w niniejszej dyrektywie na dodatkowe dziedziny lub akty, które nie wchodzą w zakres przedmiotowy jej stosowania, powinny mieć możliwość przyjęcia przepisów szczególnych w celu ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa narodowego w tym zakresie.*

³⁸ Dz.U. L 56 z 4.3.1968, s. 1.

- (25) *Niniejsza dyrektywa powinna również pozostawać bez uszczerbku dla ochrony informacji niejawnych, które – zgodnie z prawem Unii lub przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi obowiązującymi w danym państwie członkowskim – muszą być chronione przed nieuprawnionym dostępem ze względów bezpieczeństwa. Ponadto niniejsza dyrektywa nie powinna ■ wpływać na zobowiązania wynikające z decyzji Rady 2013/488/UE³⁹ lub decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444⁴⁰.*
- (26) *Niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na ochronę poufności wymiany informacji między prawnikami a ich klientami („prawnicza tajemnica zawodowa”) przewidzianą w prawie krajowym i, w stosownych przypadkach, w prawie Unii, zgodnie z orzecznictwem Trybunału. Ponadto niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na obowiązki zachowania poufnego charakteru wymiany informacji między świadczeniodawcami opieki zdrowotnej, w tym terapeutami, a ich pacjentami oraz poufności dokumentacji medycznej („tajemnica medyczna”) przewidziany w prawie krajowym i prawie Unii.*

³⁹ Decyzja Rady z dnia 23 września 2013 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 274 z 15.10.2013, s.1).

⁴⁰ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

- (27) *Przedstawiciele zawodów, inni niż prawnicy i świadczeniodawcy opieki zdrowotnej, mogą kwalifikować się do objęcia ochroną na mocy niniejszej dyrektywy, w przypadku gdy zgłaszają informacje chronione na mocy mających zastosowanie zasad zawodowych, pod warunkiem że zgłaszanie tych informacji jest niezbędne do ujawnienia naruszenia objętego zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.*
- (28) *Choć niniejsza dyrektywa powinna przewidywać, pod pewnymi warunkami, ograniczone zwolnienie z odpowiedzialności, w tym z odpowiedzialności karnej, w przypadku naruszenia poufności, nie powinna ona wpływać na krajowe przepisy dotyczące postępowania karnego, w szczególności na przepisy mające na celu zagwarantowanie rzetelności postępowania przygotowawczego i sądowego lub prawa do obrony osób, których dotyczy zgłoszenie. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla wprowadzania środków ochrony do innych rodzajów krajowego prawa procesowego, w szczególności w zakresie przeniesienia ciężaru dowodu w krajowych postępowaniach administracyjnych, cywilnych lub postępowaniach z zakresu prawa pracy.*
- (29) *Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć wpływu na krajowe przepisy dotyczące korzystania z przysługującego przedstawicielom pracowników prawa do informacji, konsultacji i uczestnictwa w układach zbiorowych oraz do obrony praw pracowniczych. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla poziomu ochrony przyznanej na mocy niniejszej dyrektywy.*

- (30) *Niniejsza dyrektywa nie powinna mieć zastosowania do przypadków, gdy osoby, które w oparciu o udzieloną przez nie świadomą zgodę, zostały uznane za informatorów lub zarejestrowane jako informatorzy w bazach danych zarządzanych przez organy wyznaczone na poziomie krajowym, takie jak organy celne, i które zgłaszają naruszenia organom ścigania, otrzymując w zamian nagrodę lub wynagrodzenie. Takie zgłoszenia dokonywane są na podstawie specjalnych procedur – mających na celu zagwarantowanie anonimowości tych osób, by chronić ich integralność cielesną – i za pośrednictwem innych kanałów dokonywania zgłoszeń, niż te przewidziane w niniejszej dyrektywie.*
- (31) Osoby zgłaszające informacje na temat zagrożeń lub szkód dla interesu publicznego, pozyskane w związku z wykonywaną przez nie działalnością zawodową korzystają z przysługującego im prawa do wolności wypowiedzi. Prawo do wolności wypowiedzi i **informacji** zagwarantowane w art. 11 Karty i w art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności obejmuje **prawo do otrzymywania i przekazywania informacji, a także** wolność i pluralizm mediów. Dlatego też niniejsza dyrektywa opiera się na orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) dotyczącym prawa do wolności wypowiedzi oraz na zasadach opracowanych na tej podstawie przez Radę Europy w jej zaleceniu w sprawie ochrony sygnalistów przyjętym przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 30 kwietnia 2014 r.

- (33) *Aby korzystać z ochrony na mocy niniejszej dyrektywy, osoby dokonujące zgłoszenia powinny mieć uzasadnione podstawy, by sądzić, w świetle okoliczności i informacji, jakimi dysponują w momencie zgłaszania, że zgłaszane przez nie kwestie są prawdziwe. Wymóg ten stanowi niezbędne zabezpieczenie przed zgłoszeniami dokonywanymi w złej wierze, zgłoszeniami niepoważnymi lub stanowiącymi nadużycie, ponieważ zapewnia, aby osoby, które w momencie zgłaszania celowo i świadomie przekazały błędne lub wprowadzające w błąd informacje, nie korzystały z ochrony.* Jednocześnie wymóg ten zapewnia, aby osoba dokonująca zgłoszenia nie została pozbawiona ochrony w przypadku, gdy zgłosiła niedokładne informacje na temat naruszeń wskutek niezamierzonego błędu. Podobnie osoby dokonujące zgłoszenia powinny być uprawnione do ochrony na mocy niniejszej dyrektywy, jeżeli mają uzasadnione podstawy, by sądzić, że informacje będące przedmiotem zgłoszenia są objęte jej zakresem stosowania. *Motywy osób dokonujących zgłoszenia, jakimi kierują się dokonując zgłoszenia, nie powinny mieć znaczenia przy podejmowaniu decyzji, czy powinny one otrzymać ochronę.*

- (33) *Osobom dokonującym zgłoszenia zwykle przychodzi łatwiej dokonywanie zgłoszeń wewnętrznych, chyba że istnieją powody, dla których wolą dokonać zgłoszenia zewnętrznego. Badania empiryczne wykazują, że większość sygnalistów dokonuje zgłoszeń wewnętrznych w ramach organizacji, w której pracują. Zgłoszenia wewnętrzne są również najlepszym sposobem na przekazanie informacji osobom, które mogą przyczynić się do wczesnego i skutecznego wyeliminowania zagrożeń dla interesu publicznego. Jednocześnie osoba dokonująca zgłoszenia powinna mieć możliwość wyboru najwłaściwszego kanału do tego celu w zależności od indywidualnych okoliczności danej sprawy. Ponadto konieczna jest ochrona w zakresie ujawniania publicznego z uwzględnieniem zasad demokracji, takich jak przejrzystość i rozliczalność, oraz praw podstawowych, takich jak wolność wypowiedzi oraz wolność i pluralizm mediów, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między interesem pracodawców w zakresie zarządzania organizacjami i ochrony ich interesów, z jednej strony, a interesem społeczeństwa w zakresie ochrony przed szkodą, z drugiej strony – zgodnie z kryteriami opracowanymi w orzecznictwie ETPC.*
- (34) *Bez uszczerbku dla istniejących na mocy prawa Unii obowiązków w zakresie anonimowego zgłaszania naruszeń, państwa członkowskie powinny mieć możliwość zdecydowania o tym, czy podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy mają obowiązek przyjmowania anonimowych zgłoszeń naruszeń objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy i podejmowania w związku z nimi działań następnych. Jednakże osoby, które dokonały anonimowego zgłoszenia lub anonimowego ujawnienia publicznego wchodzącego w zakres stosowania niniejszej dyrektywy i które spełniają warunki niniejszej dyrektywy, powinny być objęte ochroną na mocy niniejszej dyrektywy, jeżeli po dokonaniu zgłoszenia lub ujawnienia publicznego zostaną zidentyfikowane i doświadczyć działań odwetowych.*

- (35) *W niniejszej dyrektywie należy wprowadzić ochronę w przypadkach, gdy osoby dokonujące zgłoszenia kierują je, zgodnie z prawem Unii, do instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii, na przykład w związku z nadużyciami finansowymi dotyczącymi budżetu Unii.*
- (36) Osoby, które pozyskują zgłaszane przez siebie informacje w ramach swojej działalności zawodowej i narażają się tym samym na ryzyko działań odwetowych w miejscu pracy, na przykład z uwagi na fakt, że dopuszczają się naruszenia obowiązku dochowania tajemnicy lub obowiązku lojalności, wymagają szczególnej ochrony prawnej. Osobom tym należy zapewnić taką szczególną ochronę z uwagi na ich wrażliwą sytuację ekonomiczną względem osoby, od której *de facto* zależy ich sytuacja zawodowa. W przypadku, gdy nie ma takiej nierównowagi sił wynikającej ze stosunku pracy, np. w przypadku zwykłych skarg lub zgłaszania nieprawidłowości przez postronnych obywateli, ochrona przed działaniami odwetowymi nie jest konieczna.
- (37) Skuteczne egzekwowanie prawa Unii wymaga przyznania ochrony najszerszemu możliwemu zakresowi kategorii osób, które dysponują – niezależnie od tego, czy są obywatelami Unii, czy też obywatelami państwa trzeciego – z racji prowadzonej przez *nie* działalności zawodowej, bez względu na charakter tej działalności i niezależnie od pobierania wynagrodzenia z tytułu jej prowadzenia, bezpośrednim dostępem do informacji o naruszeniach, których ujawnienie leży w interesie publicznym i za których zgłoszenie mogą doświadczyć działań odwetowych. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby potrzeba objęcia danej osoby ochroną była ustalana na podstawie wszystkich istotnych okoliczności danej sprawy, a nie tylko w oparciu o charakter relacji łączącej strony, tak aby zapewnić ochronę wszystkim osobom powiązanym, w szerokim znaczeniu, z organizacją, w której doszło do naruszenia.

- (38) Ochrona ta powinna obejmować w pierwszej kolejności osoby o statusie „pracowników” w rozumieniu art. 45 *ust. 1* TFUE zgodnie z wykładnią Trybunału, czyli osoby, które przez określony czas wykonują na rzecz innej osoby i pod jej kierownictwem określone świadczenia w zamian za wynagrodzenie. Ochrona powinna zatem obejmować również osoby w niestandardowych stosunkach pracy, w tym osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy i osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę na czas określony, a także osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę lub na podstawie stosunku pracy z agencją pracy tymczasowej, co stanowi *niepewne* formy zatrudnienia, gdzie standardowe środki ochrony przed niesprawiedliwym traktowaniem są często trudne do zastosowania. Pojęcie „pracownika” obejmuje również urzędników służby cywilnej, pracowników państwowych, a także inne osoby pracujące w sektorze publicznym.

- (39) Ochrona powinna również objąć te kategorie osób fizycznych ■ , które, mimo że nie są „pracownikami” w rozumieniu art. 45 *ust. 1* TFUE, mogą odgrywać kluczową rolę w ujawnianiu naruszeń prawa Unii i mogą znaleźć się we wrażliwej sytuacji ekonomicznej w kontekście swojej działalności zawodowej. Na przykład w odniesieniu do bezpieczeństwa produktów dostawcy są znacznie bliżej źródła informacji o ewentualnych nieuczciwych i nielegalnych praktykach wytwarzania, przywozu lub dystrybucji niebezpiecznych produktów; natomiast w odniesieniu do wdrażania środków finansowych Unii konsultanci świadczący usługi doradcze są najlepiej usytuowane do zwracania uwagi na naruszenia, których są świadkami. Takie kategorie osób, jak na przykład usługodawcy prowadzący działalność na własny rachunek, freelancerzy, wykonawcy, podwykonawcy i dostawcy, są zazwyczaj narażone na działania odwetowe, które **mogą na przykład mieć** formę wcześniejszego rozwiązania lub wypowiedzenia umowy o świadczenie usług, odebrania licencji lub zezwolenia, strat gospodarczych, utraty dochodu, przymusu, zastraszania lub mobbingu, umieszczenia na czarnej liście lub bojkotu działalności lub nadszarpnięcia reputacji. Akcjonariusze lub wspólnicy i osoby wchodzące w skład organów zarządzających także mogą doświadczyć działań odwetowych, np. pod względem finansowym lub w formie zastraszania lub mobbingu, wpisania na czarną listę lub nadszarpnięcia reputacji. Ochronę należy również zapewnić **osobom, których stosunek pracy ustał oraz** osobom ubiegającym się o pracę lub świadczenie usług na rzecz organizacji, którzy uzyskali informacje na temat naruszeń podczas procesu rekrutacji lub na innym etapie negocjacji poprzedzających zawarcie umowy i którzy mogą doświadczać działań odwetowych, np. w formie negatywnej opinii o pracy, wpisania na czarną listę lub bojkotu działalności.

- (40) Skuteczna ochrona sygnalistów oznacza również ochronę tych kategorii osób, które, mimo iż nie są w sensie ekonomicznym zależne od swojej działalności zawodowej, to jednak mogą doświadczyć działań odwetowych za zgłaszanie naruszeń. Działania odwetowe wobec wolontariuszy i stażystów, bez względu na to czy otrzymują oni wynagrodzenie, mogą polegać na zaprzestaniu korzystania z ich usług lub wystawieniu im negatywnej opinii o pracy lub nadszarpnięciu ich reputacji bądź zniweczeniu *perspektyw kariery zawodowej* w inny sposób.
- (41) Należy zapewnić ochronę przed działaniami odwetowymi podejmowanymi nie tylko bezpośrednio wobec osób dokonujących zgłoszenia, ale także przed działaniami odwetowymi, które mogą być podejmowane pośrednio, w tym wobec osób pomagających w dokonaniu zgłoszenia, współpracowników lub krewnych osoby dokonującej zgłoszenia, którzy są również związani zawodowo z pracodawcą, klientem lub usługobiorcą osoby dokonującej zgłoszenia. ■ Bez uszczerbku dla ochrony, jaka przysługuje na mocy innych przepisów unijnych i krajowych przedstawicielom związków zawodowych lub przedstawicielom pracowników z tytułu działania przez nich w charakterze przedstawiciela, powinna im także przysługiwać ochrona przewidziana w niniejszej dyrektywie, zarówno w przypadku gdy dokonują zgłoszenia jako pracownicy, jak i w przypadku gdy udzielają porad i wsparcia osobie dokonującej zgłoszenia. Pośrednie działania odwetowe obejmują również działania podejmowane wobec podmiotu prawnego, który jest własnością osoby dokonującej zgłoszenia, dla którego osoba ta pracuje lub z którym jest ona w inny sposób związana w kontekście związanym z pracą, takie jak odmowę świadczenia usług, wpisanie na czarną listę lub bojkotowanie działalności gospodarczej.
- (42) Skuteczne wykrywanie poważnej szkody dla interesu publicznego i zapobieganie takiej szkodzi wymaga, aby *pojęcie naruszenia obejmowało również nadużycia prawa określone w orzecznictwie Trybunału*, tj. działania lub zaniechania, które z pozoru nie wydają się być niezgodne z prawem w sensie formalnym, lecz są sprzeczne z przedmiotem lub celem prawa.
- (43) Skuteczne zapobieganie naruszeniom prawa Unii wymaga zapewnienia ochrony osobom, które dostarczają informacji *niezbędnych do ujawnienia* naruszeń, *które już miały*

miejsce; naruszeń, których jeszcze nie popełniono, ale istnieje *bardzo* duże prawdopodobieństwo ich wystąpienia; *działań lub zaniechań, co do których osoba dokonująca zgłoszenia ma uzasadnione podstawy, by sądzić, że stanowią naruszenia; a także prób ukrycia naruszeń*. Z tych samych powodów ochrona jest również uzasadniona w przypadku osób, które nie dostarczają konkretnych dowodów, ale zgłaszają uzasadnione obawy lub podejrzenia. Jednocześnie ochroną nie powinno się obejmować osób zgłaszających informacje, które są już w *pełni* publicznie dostępne, ani w przypadku zgłaszania nieuzasadnionych plotek i pogłosek.

- (44) Między zgłoszeniem a doświadczeniem niekorzystnego traktowania, bezpośrednio lub pośrednio, przez osobę dokonującą zgłoszenia powinien zachodzić ścisły związek przyczynowo-skutkowy, aby można było uznać niekorzystne traktowanie za działania odwetowe i aby osoba dokonująca zgłoszenia mogła w rezultacie skorzystać z ochrony prawnej w tym zakresie. Skuteczna ochrona osób dokonujących zgłoszenia jako środek poprawy egzekwowania prawa Unii wymaga szerokiej definicji działań odwetowych, obejmującej wszelkie działania lub zaniechania mające miejsce w kontekście związanym z pracą, które przynoszą tym osobom szkodę. ***Niniejsza dyrektywa nie powinna jednak uniemożliwiać pracodawcom podejmowania decyzji związanych z zatrudnieniem, które nie są spowodowane zgłoszeniem lub ujawnieniem publicznym.***
- (45) Ochronę przed działaniami odwetowymi jako środek chroniący wolność wypowiedzi oraz wolność i pluralizm mediów należy zapewnić zarówno osobom przekazującym informacje o działaniach lub zaniechaniach w obrębie organizacji („zgłoszenia wewnętrzne”) lub organowi zewnętrznemu („zgłoszenia zewnętrzne”), jak i osobom ujawniającym takie informacje opinii publicznej, np. bezpośrednio opinii publicznej za pośrednictwem platform online lub mediów społecznościowych lub mediom, urzędnikom pochodzącym z wyboru, organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, związkom zawodowym lub organizacjom zawodowym i biznesowym.

- (46) Sygnaliści są w szczególności ważnym źródłem dla dziennikarzy śledczych. Zapewnienie sygnalistom skutecznej ochrony przed działaniami odwetowymi zwiększa pewność prawa dla potencjalnych sygnalistów i tym samym zachęca do sygnalizowania naruszeń również za pośrednictwem mediów. W tym kontekście ochrona sygnalistów jako źródeł dziennikarskich ma zasadnicze znaczenie dla „strażniczej” roli, jaką pełnią dziennikarze śledczy w demokratycznym społeczeństwie.
- (47) Dla skutecznego wykrywania naruszeń prawa Unii i zapobiegania im istotne jest, aby odpowiednie informacje docierały szybko do osób znajdujących się najbliżej źródła problemu, które dysponują największymi możliwościami zbadania danego problemu oraz uprawnieniami do jego rozwiązania, o ile jest to możliwe. *Dlatego też co do zasady osoby dokonujące zgłoszenia powinny być zachęcane do korzystania w pierwszej kolejności z wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń i dokonywania zgłoszeń swojemu pracodawcy, jeżeli mogą z takich kanałów korzystać i rozsądnie oczekiwać, że zgłoszenie dokonane w taki sposób odniesie skutek. Dotyczy to w szczególności przypadków, gdy osoby dokonujące zgłoszenia uważają, że naruszeniu można skutecznie zaradzić w ramach danej organizacji i nie zachodzi ryzyko działań odwetowych. W rezultacie podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym powinny ustanowić odpowiednie wewnętrzne procedury przyjmowania zgłoszeń i podejmowania działań następczych w związku z nimi. Taka zachęta odnosi się również do przypadków, gdy tego rodzaju kanały zostały ustanowione, mimo iż nie istniał taki obowiązek na mocy prawa Unii lub prawa krajowego. Zasada ta powinna przyczynić się do promowania w organizacjach dobrej komunikacji i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, gdzie osoby dokonujące zgłoszenia postrzega się jako osoby istotnie przyczyniające się do samodzielnej naprawy i doskonałości w ramach organizacji.*

- (48) W przypadku podmiotów prawnych w sektorze prywatnym obowiązek ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń powinien być proporcjonalny do ich wielkości oraz poziomu ryzyka, jakie ich działalność stwarza dla interesu publicznego. Obowiązek ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń powinien zostać nałożony na ***wszystkie przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 50 pracowników*** – niezależnie od charakteru ich działalności – na podstawie obowiązku poboru VAT. ***Po dokonaniu*** odpowiedniej oceny ryzyka państwa członkowskie powinny mieć możliwość, w szczególnych przypadkach, wymagania ***również od innych*** przedsiębiorstw ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, np. ze względu na znaczące ryzyko wynikające z ich działalności.
- (49) ***Niniejsza dyrektywa nie powinna uniemożliwiać państwom członkowskim zachęcania podmiotów prawnych w sektorze prywatnym zatrudniających mniej niż 50 pracowników do ustanawiania wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń i podejmowania działań następnych, w tym poprzez wprowadzenie wymogów w zakresie tych kanałów, które byłyby mniej nakazowe niż wymogi ustanowione w niniejszej dyrektywie, pod warunkiem że wymogi takie gwarantują poufność i podejmowanie działań następnych z zachowaniem należytej staranności.***
- (50) Zwolnienie małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw z obowiązku ustanawiania wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń nie powinno mieć zastosowania do przedsiębiorstw prywatnych, ***które są*** zobowiązane do ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń na mocy ***aktów Unii wymienionych w załączniku część I.B i II.***

- (51) Powinno być jasne, że w przypadku podmiotów prawnych w sektorze prywatnym, które nie zapewniają wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, osoby dokonujące zgłoszenia powinny mieć możliwość dokonywania zgłoszeń zewnętrznych do właściwych organów i powinny być objęte ochroną przed działaniami odwetowymi przewidzianą w niniejszej dyrektywie.
- (52) W celu zapewnienia, w szczególności, przestrzegania przepisów dotyczących zamówień publicznych w sektorze publicznym obowiązek ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń powinien mieć zastosowanie do wszystkich instytucji zamawiających i podmiotów zamawiających na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, przy czym powinien być proporcjonalny do ich wielkości. ■
- (53) Z zastrzeżeniem zapewnienia poufności tożsamości osoby dokonującej zgłoszenia każdy podmiot prawny w sektorze prywatnym i publicznym sam określa, jakiego rodzaju kanały dokonywania zgłoszeń ustanowi. ***W szczególności kanały dokonywania zgłoszeń powinny umożliwiać osobom dokonywanie zgłoszeń na piśmie oraz przekazywanie zgłoszeń drogą pocztową, za pośrednictwem fizycznych skrzynek na skargi lub na platformie online, intra- lub internetowej, bądź dokonywanie zgłoszeń ustnie, za pośrednictwem gorącej linii lub innego systemu komunikacji głosowej. Na wniosek osoby dokonującej zgłoszenia kanały takie powinny również umożliwiać dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem bezpośrednich spotkań, w rozsądnym terminie.***

- (54) Do przyjmowania zgłoszeń naruszeń w imieniu podmiotów prawnych w sektorze prywatnym i publicznym mogą również zostać upoważnione osoby trzecie, pod warunkiem że zapewniają należyte gwarancje poszanowania niezależności, poufności, ochrony danych i zachowania tajemnicy. Takimi osobami trzecimi mogą być dostawcy platform na potrzeby zgłoszeń zewnętrznych, zewnętrzni doradcy, audytorzy, przedstawiciele związków zawodowych ***lub przedstawiciele pracowników.***
- (55) Wewnętrzne procedury dokonywania zgłoszeń powinny umożliwiać podmiotom prawnym w sektorze prywatnym przyjmowanie zgłoszeń od pracowników podmiotu i jego jednostek zależnych lub powiązanych („grupy”), ale także, w miarę możliwości, od wszelkich przedstawicieli i dostawców grupy oraz osób, które uzyskują informacje w ramach swojej działalności zawodowej związanej z danym podmiotem i grupą, i badanie tych zgłoszeń z zachowaniem pełnej poufności.

- (56) Wybór najwłaściwszych osób lub wydziałów w ramach podmiotu prawnego w sektorze prywatnym, które mają zostać wyznaczone jako właściwe do przyjmowania zgłoszeń i podejmowania działań następczych w związku z nimi, zależy od struktury danego podmiotu, ale w każdym przypadku ich funkcja powinna zapewniać brak konfliktu interesów i niezależność. W przypadku mniejszych podmiotów funkcja ta może być podwójną funkcją sprawowaną przez osobę odpowiedzialną za określone zadania w przedsiębiorstwie, której stanowisko umożliwia zgłaszanie naruszeń bezpośrednio dyrektorowi organizacji, może to być np. dyrektor ds. zgodności z przepisami lub dyrektor ds. zasobów ludzkich, *urzędnik ds. etyki*, urzędnik ds. prawnych lub ds. prywatności, dyrektor finansowy, dyrektor ds. audytu lub członek zarządu.

- (57) W kontekście zgłoszeń wewnętrznych **informowanie – w granicach dozwolonych prawem i w jak najbardziej kompleksowy sposób – osoby dokonującej zgłoszenia o** działaniach następnych ■ w związku ze zgłoszeniem ma zasadnicze znaczenie dla budowania zaufania do skuteczności całego systemu ochrony sygnalistów oraz zmniejsza prawdopodobieństwo kolejnych niepotrzebnych zgłoszeń lub ujawniania publicznego. Osobę dokonującą zgłoszenia należy poinformować w rozsądnym terminie o planowanych lub podjętych działaniach następnych w związku ze zgłoszeniem i **o powodach dokonania wyboru takich działań następnych**. Działaniach następnych mogą obejmować na przykład **skierowanie sprawy do innych kanałów lub procedur w przypadku zgłoszeń dotyczących jedynie praw indywidualnych osoby dokonującej zgłoszenia**, zakończenie procedury z powodu braku wystarczających dowodów lub z innych powodów, wszczęcie dochodzenia wewnętrznego oraz ewentualnie dokonane w jego toku ustalenia lub środki podjęte w celu zaradzenia podniesionej kwestii, przekazanie sprawy do właściwego organu w celu przeprowadzenia dalszego postępowania wyjaśniającego, o ile informacje te pozostaną bez uszczerbku dla dochodzenia wewnętrznego lub postępowania wyjaśniającego lub dla praw osoby, której dotyczy zgłoszenie. **We wszystkich przypadkach** osobę dokonującą zgłoszenia należy informować o **postęпах i wynikach postępowania wyjaśniającego**. **Powinna istnieć możliwość zwrócenia się do osoby dokonującej zgłoszenia o przekazanie dalszych informacji w toku postępowania wyjaśniającego, bez obowiązku natomiast przekazywania takich informacji.**

- (58) ***Rozsądny termin poinformowania osoby dokonującej zgłoszenia nie powinien przekraczać trzech miesięcy. Jeżeli nadal trwają ustalenia dotyczące odpowiednich działań następnych, należy poinformować osobę dokonującą zgłoszenia o tym fakcie i o wszelkich dalszych informacjach zwrotnych, jakich należy oczekiwać.***
- (59) Osoby, które rozważają zgłoszenie naruszeń prawa Unii, powinny mieć możliwość podjęcia świadomej decyzji o tym, czy, jak i kiedy dokonać zgłoszenia. Podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym, które ustanowiły wewnętrzne procedury dokonywania zgłoszeń, powinny być zobowiązane do udzielania informacji na temat tych procedur, a także na temat zewnętrznych procedur dokonywania zgłoszeń do odpowiednich właściwych organów. Istotne jest, aby takie informacje były zrozumiałe i łatwo dostępne, w tym, o ile to możliwe, także dla osób innych niż pracownicy, które mają kontakt z danym podmiotem w ramach swojej działalności zawodowej, takich jak usługodawcy, dystrybutorzy, dostawcy i partnerzy handlowi. Przykładowo takie informacje mogą być umieszczane w widocznym miejscu dostępnym dla wszystkich takich osób oraz na stronie internetowej podmiotu, a także mogą być uwzględniane w programach kursów i szkoleń na temat etyki i uczciwości.

- (60) Skuteczne wykrywanie naruszeń prawa Unii i zapobieganie tym naruszeniom wymaga zapewnienia, aby potencjalni sygnaliści mogli łatwo i z zachowaniem pełnej poufności przekazywać posiadane przez siebie informacje odpowiednim właściwym organom, które mogą przeprowadzić postępowanie wyjaśniające i rozwiązać problem, w miarę możliwości.
- (61) *Może się zdarzyć, że kanały wewnętrzne nie istnieją lub że zostały wykorzystane, lecz nie funkcjonowały prawidłowo, na przykład gdy zgłoszenie nie zostało rozpatrzone z zachowaniem należytej staranności lub w rozsądnym terminie lub nie podjęto – mimo potwierdzenia naruszenia w odnośnym dochodzeniu wewnętrznym – odpowiednich działań w celu zaradzenia naruszeniu prawa.*

- (62) *Istnieją też przypadki, gdy nie można było racjonalnie oczekiwać, by wykorzystanie kanałów wewnętrznych funkcjonowało prawidłowo. Są to w szczególności sytuacje, w których osoby dokonujące zgłoszenia mają uzasadnione powody, by sądzić, że doświadczą działań odwetowych w związku z dokonaniem zgłoszenia, w tym na skutek naruszenia poufności, lub że właściwe organy byłyby lepiej przygotowane do podjęcia skutecznych działań w celu zaradzenia naruszeniu. Właściwe organy byłyby lepiej przygotowane, jeżeli, na przykład, osoba, na której spoczywa ostateczna odpowiedzialność w kontekście związanym z pracą, uczestniczy w naruszeniu lub istnieje ryzyko ukrycia naruszenia albo ukrycia lub zniszczenia dowodów; lub, ogólniej, mogłaby być zagrożona skuteczność czynności postępowania wyjaśniającego prowadzonych przez właściwe organy, na przykład w przypadku będących przedmiotem zgłoszenia porozumień dotyczących karteli lub innych naruszeń zasad konkurencji; lub w związku z naruszeniem konieczne są pilne działania służące na przykład ochronie zdrowia i bezpieczeństwa osób lub ochronie środowiska. W każdym przypadku osoby dokonujące zgłoszenia zewnętrznego do właściwych organów lub, w stosownych przypadkach, instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii powinny podlegać ochronie. Niniejsza dyrektywa powinna również przyznawać ochronę w przypadku, gdy osoby dokonujące zgłoszenia są zobowiązane na mocy prawa Unii lub prawa krajowego, by zwrócić się do właściwego organu krajowego, na przykład w ramach swoich zadań i obowiązków zawodowych lub ze względu na to, że dane naruszenie stanowi czyn zabroniony.*

- (63) Brak wiary w *skuteczność* zgłaszania naruszeń jest jednym z głównych czynników zniechęcających potencjalnych sygnalistów. Dlatego też konieczne jest nałożenie na właściwe organy wyraźnego obowiązku *ustanowienia odpowiednich zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń*, podejmowania z zachowaniem należytej staranności działań następczych w związku z otrzymanymi zgłoszeniami oraz przekazywania w rozsądnym terminie osobom dokonującym zgłoszenia informacji zwrotnych¹.
- (64) Wyznaczenie organów właściwych do przyjmowania informacji na temat naruszeń objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy i do podejmowania odpowiednich działań następczych w związku z tymi zgłoszeniami¹ powinno być zadaniem państw członkowskich. *Takimi właściwymi organami* mogą być organy *sądowe*, regulacyjne, lub nadzorcze *mające kompetencje* w odnośnych *szczególnych* dziedzinach *lub organy o bardziej ogólnych kompetencjach na poziomie centralnym w ramach państwa członkowskiego*, organy ścigania, organy antykorupcyjne *lub* rzecznicy praw obywatelskich.¹

(65) *Jako odbiorcy zgłoszeń* organy wyznaczone jako właściwe *powinny* posiadać niezbędne zdolności i uprawnienia do *zapewnienia odpowiednich działań następczych, w tym do oceny* prawdziwości zarzutów zawartych w zgłoszeniu oraz do *zaradzenia* naruszeniom **■** będącym przedmiotem zgłoszenia poprzez wszczęcie dochodzenia *wewnętrznego*, postępowania wyjaśniającego, wniesienie oskarżenia lub podjęcie działań w celu odzyskania środków lub innych odpowiednich działań naprawczych zgodnie z przyznanymi uprawnieniami. *Ewentualnie organy te powinny posiadać niezbędne uprawnienia do przekazania zgłoszenia do innego organu, który powinien zbadać naruszenie będące przedmiotem zgłoszenia, zapewniając jednocześnie podjęcie odpowiednich działań następczych przez taki organ. W szczególności, w przypadku gdy państwa członkowskie pragną ustanowić zewnętrzne kanały dokonywania zgłoszeń na poziomie centralnym, na przykład w dziedzinie pomocy państwa, powinny wprowadzić odpowiednie zabezpieczenia w celu zapewnienia, by przestrzegane były wymogi niezależności i autonomii określone w niniejszej dyrektywie. Ustanowienie takich zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń nie powinno wpływać na uprawnienia państw członkowskich lub Komisji dotyczące nadzoru w obszarze pomocy państwa, a niniejsza dyrektywa nie powinna wpływać na wyłączne uprawnienia Komisji do stwierdzania spełniania warunków dotyczących środków pomocy państwa , w szczególności w myśl art. 107 ust. 3 TFUE. W odniesieniu do naruszeń art. 101 i 102 TFUE państwa członkowskie powinny wyznaczyć jako właściwe organy te organy, o których mowa w art. 35 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003⁴¹, bez uszczerbku dla uprawnień Komisji w tej dziedzinie.*

⁴¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1).

- (66) *Właściwe organy powinny również przekazywać osobie dokonującej zgłoszenia informacje zwrotne na temat planowanych lub podjętych działań następnych, na przykład przekazania sprawy do innego organu, zakończenia procedury z powodu braku wystarczających dowodów lub z innych powodów, wszczęcia postępowania wyjaśniającego oraz ewentualnie na temat dokonanych w jego toku ustaleń i środków podjętych w celu zaradzenia podniesionej kwestii, a także na temat powodów dokonania wyboru takich działań następnych. Informowanie o ostatecznym wyniku postępowania wyjaśniającego nie powinno mieć wpływu na mające zastosowanie przepisy Unii, w tym przepisy przewidujące ewentualne ograniczenia w zakresie publikowania decyzji w dziedzinie przepisów dotyczących sektora finansowego. Powinno to mieć zastosowanie odpowiednio w obszarze opodatkowania osób prawnych, jeżeli w mającym zastosowanie prawie krajowym przewidziano podobne ograniczenia.*
- (67) Podjęcie działań następnych i przekazanie informacji zwrotnych powinno nastąpić w rozsądnym terminie z uwagi na potrzebę szybkiego rozwiązania problemu, który może być przedmiotem zgłoszenia, oraz potrzebę unikania niepotrzebnego ujawniania publicznego. Taki termin nie powinien przekraczać trzech miesięcy, ale może zostać w razie potrzeby przedłużony do sześciu miesięcy ze względu na szczególne okoliczności sprawy, w szczególności charakter i złożoność przedmiotu zgłoszenia, który może wymagać długotrwałego postępowania wyjaśniającego.

- (68) W prawie Unii w określonych dziedzinach, takich jak nadużycia na rynku, a konkretnie w rozporządzeniu (UE) nr 596/2014 i dyrektywie wykonawczej 2015/2392, lotnictwo cywilne, a konkretnie w rozporządzeniu (UE) nr 376/2014, czy bezpieczeństwo działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich, a konkretnie w dyrektywie 2013/30/UE, przewidziano już ustanowienie wewnętrznych i zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń. Określone w niniejszej dyrektywie obowiązki ustanowienia takich kanałów powinny w jak największym stopniu opierać się na istniejących kanałach przewidzianych w szczególnych aktach Unii.
- (69) ***Komisja, a także*** niektóre organy i jednostki organizacyjne Unii, takie jak Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA), Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA), ***Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)*** i Europejska Agencja Leków (EMA), dysponują zewnętrznymi kanałami i procedurami dokonywania zgłoszeń służącymi do przyjmowania zgłoszeń w sprawie naruszeń objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, zapewniającymi głównie poufność tożsamości osób dokonujących zgłoszenia. Niniejsza dyrektywa powinna pozostawać bez uszczerbku dla takich zewnętrznych kanałów i procedur dokonywania zgłoszeń, o ile takie istnieją, ale powinna zapewniać osobom, które zgłaszają naruszenia ***instytucjom***, organom lub jednostkom organizacyjnym Unii, korzystanie ze wspólnych minimalnych norm ochrony w całej Unii.

(70) *W celu zapewnienia skuteczności procedur podejmowania działań następnych w związku ze zgłoszeniami i służących zaradzeniu naruszeniom odnośnych przepisów Unii państwa członkowskie powinny mieć możliwość podejmowania środków, by zmniejszyć obciążenia właściwych organów wynikające ze zgłoszeń dotyczących mających niewielką wagę naruszeń przepisów objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, zgłoszeń dotyczących sprawy będącej już przedmiotem wcześniejszego zgłoszenia lub zgłoszeń dotyczących naruszeń przepisów pomocniczych, na przykład przepisów dotyczących obowiązków w zakresie dokumentacji i powiadamiania. Takie środki mogą polegać na umożliwieniu właściwym organom stwierdzenia, po należytej ocenie sprawy, że naruszenie będące przedmiotem zgłoszenia ma wyraźnie niewielką wagę i nie wymaga podjęcia dalszych działań następnych zgodnie z niniejszą dyrektywą, innych niż zamknięcie procedury. Państwa członkowskie powinny również mieć możliwość zezwolenia właściwym organom na zamknięcie procedury w odniesieniu do zgłoszeń dotyczących sprawy będącej już przedmiotem wcześniejszego zgłoszenia, w których nie zawarto żadnych istotnych nowych informacji w porównaniu z wcześniejszym zgłoszeniem, w przypadku którego odpowiednia procedura została zakończona, chyba że nowe okoliczności prawne lub faktyczne uzasadniają podjęcie działań następnych w innej postaci. Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość zezwolenia, by w przypadku wpływu wielu zgłoszeń właściwe organy zajmowały się w trybie priorytetowym zgłoszeniami dotyczącymi poważnych naruszeń lub naruszeń związanych z zasadniczymi przepisami objętymi zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.*

(71) Jeżeli jest to przewidziane w prawie unijnym lub krajowym, właściwe organy powinny przekazywać sprawy lub istotne informacje na temat naruszeń *instytucjom*, organom lub jednostkom organizacyjnym Unii, w tym – do celów niniejszej dyrektywy – OLAF i Prokuraturze Europejskiej (EPPO), bez uszczerbku dla możliwości zwrócenia się bezpośrednio do takich organów lub jednostek organizacyjnych przez osobę dokonującą zgłoszenia.

(72) *W wielu dziedzinach polityki objętych zakresem przedmiotowym niniejszej dyrektywy istnieją mechanizmy współpracy, za pośrednictwem których właściwe organy krajowe wymieniają informacje i prowadzą działania następcze w związku z naruszeniami prawa Unii, które mają wymiar transgraniczny. Przykłady takich mechanizmów obejmują system pomocy i współpracy administracyjnej ustanowiony decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2015/1918⁴² w przypadku transgranicznych naruszeń prawodawstwa Unii dotyczącego łańcucha rolno-spożywczego oraz unijną sieć na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności na podstawie rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady⁴³, system szybkiej informacji o niebezpiecznych produktach nieżywnościowych ustanowiony rozporządzeniem (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁴, sieć współpracy w zakresie ochrony konsumenta ustanowioną*

⁴² Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/1918 z dnia 22 października 2015 r. ustanawiająca system pomocy i współpracy administracyjnej na podstawie rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz.U. L 280 z 24.10.2015, s. 31).

⁴³ Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz.U. L 165 z 30.4.2004, s. 1).

⁴⁴ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

rozporządzeniem (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁵, po Forum ds. Przestrzegania Prawa Ochrony Środowiska i Zarządzania Środowiskiem ustanowione decyzją Komisji z dnia 18 stycznia 2018 r.⁴⁶, europejską sieć konkurencji utworzoną zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1/2003, a także współpracę administracyjną w dziedzinie opodatkowania na podstawie dyrektywy Rady 2011/16/UE⁴⁷. Właściwe organy państw członkowskich powinny w stosownych przypadkach w pełni korzystać z takich istniejących mechanizmów współpracy w ramach wypełniania obowiązku dotyczącego podejmowania działań następczych w związku ze zgłoszeniami dotyczącymi naruszeń objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy. Ponadto organy państw członkowskich mogą także współpracować poza istniejącymi mechanizmami współpracy w przypadkach naruszeń o wymiarze transgranicznym w dziedzinach, w których takie mechanizmy współpracy nie istnieją.

-
- ⁴⁵ Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („Rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”) (Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1).
- ⁴⁶ Decyzja Komisji z dnia 18 stycznia 2018 r. ustanawiająca grupę ekspertów ds. przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem (Dz.U. C 19 z 19.1.2018, s. 1).
- ⁴⁷ Dyrektywa Rady 2011/16/UE z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania i uchylająca dyrektywę 77/799/EWG (Dz.U. L 64 z 11.3.2011, s. 1).

- (73) Aby umożliwić skuteczną komunikację z **l** członkami personelu ***odpowiedzialnymi za rozpatrywanie zgłoszeń***, niezbędne jest, by właściwe organy posiadały kanały, ***które są przyjazne użytkownikom, bezpieczne, zapewniają poufność przyjmowania i przetwarzania informacji przekazywanych przez osobę dokonującą zgłoszenia na temat naruszeń oraz pozwalają na trwale przechowywanie informacji w celu prowadzenia dalszego postępowania wyjaśniającego. Może to oznaczać konieczność oddzielenia tych kanałów od kanałów ogólnych, które są wykorzystywane przez właściwe organy do komunikacji z ogółem społeczeństwa, takich jak*** zwykłe publiczne systemy wnoszenia skarg ***lub kanały, które właściwy organ wykorzystuje – w ramach zwykłej działalności – do komunikacji wewnętrznej i do komunikacji z osobami trzecimi.***
- (74) W celu rozpatrywania zgłoszeń oraz w celu zapewnienia komunikacji z osobą dokonującą zgłoszenia, a także w celu prowadzenia we właściwy sposób ***działań następnych*** w związku ze zgłoszeniem członkowie personelu właściwych organów, którzy ***są odpowiedzialni za rozpatrywanie zgłoszeń, powinni być*** specjalnie przeszkoleni, między innymi w kwestii mających zastosowanie przepisów o ochronie danych.

- (75) Osoby, które zamierzają dokonać zgłoszenia, powinny mieć możliwość podjęcia świadomej decyzji o tym, czy, jak i kiedy dokonać zgłoszenia. Właściwe organy powinny zatem zapewniać zrozumiałe i łatwo dostępne informacje o dostępnych kanałach dokonywania zgłoszeń zapewnianych przez właściwe organy, o obowiązujących procedurach i członkach personelu *odpowiedzialnych za rozpatrywanie zgłoszeń* w obrębie tych organów oraz powinny ułatwiać dostęp do tych informacji. Wszystkie informacje dotyczące zgłoszeń powinny być przejrzyste, zrozumiałe i wiarygodne, aby propagować zgłaszanie naruszeń, a nie zniechęcać do takich działań.
- (76) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby właściwe organy dysponowały odpowiednimi procedurami ochrony w zakresie przetwarzania zgłoszeń i ochrony danych osobowych osób, o których mowa w tych zgłoszeniach. Takie procedury powinny zapewniać ochronę tożsamości każdej osoby dokonującej zgłoszenia, osób, których dotyczy zgłoszenie, oraz osób trzecich, o których mowa w zgłoszeniu, na przykład świadków lub współpracowników, na wszystkich etapach procedury.■

- (77) Konieczne jest, aby **■** członkowie personelu właściwego organu, którzy są ***odpowiedzialni za rozpatrywanie zgłoszeń***, oraz członkowie personelu właściwego organu, którzy ***mają prawo*** dostępu do informacji przekazanych przez osobę dokonującą zgłoszenia, **■** przestrzegali obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej i poufności przy przekazywaniu danych zarówno w ramach właściwego organu, jak i poza ten organ, w tym w przypadku gdy właściwy organ wszczyna postępowanie wyjaśniające lub wewnętrzne dochodzenie lub ***podejmuje*** czynności związane z egzekwowaniem przepisów w związku ze zgłoszeniem.

■

- (78) Regularny przegląd procedur właściwych organów i wymiana dobrych praktyk między nimi powinny zagwarantować, by procedury te były odpowiednie, a tym samym służyły swojemu celowi.

■

- (79) Osoby ■ dokonujące ujawnienia publicznego powinny *kwalifikować się do objęcia ochroną*, w przypadku gdy *mimo dokonania zgłoszenia wewnętrznego i zewnętrznego* nadal nie zaradzono naruszeniu, *na przykład w przypadku, gdy naruszenie nie zostało odpowiednio* ocenione lub zbadane lub nie podjęto żadnych *odpowiednich* działań zaradczych. *To, czy działania następcze są odpowiednie, należy oceniać według obiektywnych kryteriów, w powiązaniu z obowiązkiem dokonania przez właściwe organy oceny prawdziwości zarzutów oraz położenia kresu naruszeniu prawa Unii. Odpowiedniość działań następczych zależeć zatem będzie od okoliczności każdej sprawy i od charakteru przepisów, które zostały naruszone. W szczególności decyzja organów stwierdzająca, że naruszenie miało wyraźnie niewielką wagę i nie wymagało dalszych działań następczych, innych niż zamknięcie procedury, może zgodnie z niniejszą dyrektywą stanowić odpowiednie działanie następcze.*
- (80) Osoby dokonujące ujawnienia publicznego bezpośrednio powinny również kwalifikować się do objęcia ochroną, w przypadku gdy *mają uzasadnione podstawy*, by sądzić, że istnieje bezpośrednio *lub* oczywiste zagrożenie dla interesu publicznego lub ryzyko wystąpienia nieodwracalnej szkody, w tym ■ szkody dla integralności cielesnej danej osoby.

- (81) *Osoby dokonujące ujawnienia publicznego bezpośrednio powinny również kwalifikować się do objęcia ochroną, jeżeli mają uzasadnione podstawy, by sądzić, że w przypadku dokonania zgłoszenia zewnętrznego grozić im będą działania odwetowe lub istnieje niewielkie prawdopodobieństwo skutecznego zaradzenia naruszeniu z uwagi na szczególne okoliczności sprawy, takie jak możliwość ukrycia lub zniszczenia dowodów lub możliwość istnienia zмовы między organem a sprawcą naruszenia lub udziału organu w naruszeniu.*
- (82) *Ochrona poufności tożsamości osoby dokonującej zgłoszenia podczas trwania procesu dokonywania zgłoszenia i w toku postępowań wyjaśniających uruchomionych na skutek danego zgłoszenia jest jednym z zasadniczych środków ex ante zapobiegających działaniom odwetowym. Możliwość ujawnienia tożsamości osoby dokonującej zgłoszenia powinna istnieć jedynie wtedy, gdy takie ujawnienie jest koniecznym i proporcjonalnym obowiązkiem wynikającym z prawa Unii lub prawa krajowego w kontekście postępowań wyjaśniających prowadzonych przez organy lub w kontekście postępowań sądowych, w szczególności w celu zagwarantowania prawa do obrony osobom, których dotyczy zgłoszenie. Taki obowiązek może wynikać w szczególności z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE⁴⁸. Ochrona poufności nie powinna mieć zastosowania w przypadku, gdy osoba dokonująca zgłoszenia celowo ujawniła swoją tożsamość w kontekście ujawnienia publicznego.*

⁴⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.U. L 142 z 1.6.2012, s. 1).

- (83) *Przetwarzanie danych osobowych zgodnie z niniejszą dyrektywą, w tym wymiana lub przekazywanie danych osobowych przez właściwe organy, powinno być dokonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁴⁹ i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680⁵⁰. Wymiana lub przekazywanie informacji przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii powinno odbywać się zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁵¹. Szczególną uwagę należy zwrócić na zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych określone w art. 5 rozporządzenia (UE) 2016/679, art. 4 dyrektywy (UE) 2016/680 i art. 4 rozporządzenia (UE) 2018/1725 oraz zasady uwzględniania ochrony danych już w fazie projektowania i domyślnej ochrony danych określone w art. 25 rozporządzenia (UE) 2016/679, art. 20 dyrektywy (UE) 2016/680 i art. 27 i 85 rozporządzenia (UE) 2018/1725.*

⁴⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s.1).

⁵⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

⁵¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

(84) *Procedury określone w niniejszej dyrektywie dotyczące działań następczych związanych ze zgłoszeniami naruszeń prawa Unii w dziedzinach objętych zakresem jej stosowania służą osiągnięciu ważnego celu leżącego w ogólnym interesie Unii i państw członkowskich w rozumieniu art. 23 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE) 2016/679, gdyż ich celem jest poprawa egzekwowania prawa i polityk Unii w określonych dziedzinach, w których naruszenia mogą wyrządzić poważną szkodę dla interesu publicznego. Skuteczna ochrona poufności tożsamości osób dokonujących zgłoszenia jest niezbędna, by chronić prawa i wolności innych osób, w szczególności osób dokonujących zgłoszenia, jak przewidziano w art. 23 ust. 1 lit. i) rozporządzenia (UE) 2016/679. Państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczność niniejszej dyrektywy, w tym w stosownych przypadkach poprzez ograniczenie – w drodze aktów prawnych – wykonywania niektórych praw do ochrony danych osobowych osób, których dotyczy zgłoszenie, zgodnie z art. 23 ust. 1 lit. e) i i) oraz art. 23 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2016/679, w zakresie w jakim i o ile jest to konieczne, by zapobiec i zaradzić próbom utrudniania dokonywania zgłoszeń, utrudniania, udaremniania lub spowalniania działań następczych, w szczególności postępowań wyjaśniających, lub próbom ustalenia tożsamości osób dokonujących zgłoszenia.*

- (85) *Skuteczna ochrona poufności tożsamości osób dokonujących zgłoszenia jest równie konieczna w celu ochrony praw i wolności innych osób, w szczególności osób dokonujących zgłoszenia, w przypadku gdy zgłoszenia są rozpatrywane przez organy zdefiniowane w art. 3 pkt 7 dyrektywy (UE) 2016/680. Państwa członkowskie powinny zapewnić skuteczność niniejszej dyrektywy, w tym w stosownych przypadkach poprzez ograniczenie – w drodze aktów prawnych – wykonywania niektórych praw do ochrony danych osobowych osób, których dotyczy zgłoszenie, zgodnie z art. 13 ust. 3 lit. a) i e), art. 15 ust. 1 lit. a) i e), art. 16 ust. 4 lit. a) i e) oraz art 31 ust. 5 dyrektywy (UE) 2016/680, w zakresie w jakim i o ile jest to konieczne, by zapobiec i zaradzić próbom utrudniania dokonywania zgłoszeń lub utrudniania, udaremniania lub spowalniania działań następczych, w szczególności postępowań wyjaśniających, lub próbom ustalenia tożsamości osób dokonujących zgłoszenia.*
- (86) *Państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiednie prowadzenie rejestrów dotyczących wszystkich zgłoszeń naruszeń, możliwość wyszukania każdego zgłoszenia, a także, w stosownych przypadkach, możliwość wykorzystania informacji otrzymanych w drodze zgłoszeń jako dowodu w ramach działań związanych z egzekwowaniem prawa.*

- (87) Osobom dokonującym zgłoszenia należy zapewnić ochronę przed wszelkimi formami działań odwetowych – zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich – podejmowanych **lub tolerowanych** przez pracodawcę, klienta lub usługobiorcę oraz osoby pracujące dla niego lub działające w jego imieniu, w tym współpracowników i kierowników w tej samej organizacji lub innych organizacjach, z którymi osoba dokonująca zgłoszenia kontaktuje się w kontekście związanym z pracą, lub formami działań odwetowych, do których oni zachęcają.
- (88) Jeżeli nie przeszkodzi się działaniom odwetowym i pozostają one bezkarne, działa to zniechęcająco na potencjalnych sygnalistów. Wyraźny zakaz prawny działań odwetowych miałby znaczny efekt odstraszający i zostałby dodatkowo wzmocniony przez przepisy dotyczące odpowiedzialności osobistej sprawców działań odwetowych i wymierzanych im sankcji.

- (89) Potencjalni sygnaliści, którzy nie są pewni, w jaki sposób dokonać zgłoszenia, lub nie mają pewności, czy ostatecznie zostaną objęci ochroną, mogą zostać zniechęceni do zgłaszania naruszeń. Państwa członkowskie powinny zapewnić dostarczanie w sposób **zrozumiały i łatwo dostępny** dla ogółu społeczeństwa istotnych i dokładnych informacji w tym zakresie. Konieczne jest zapewnienie nieodpłatnych, bezstronnych i poufnych porad indywidualnych dotyczących przykładowo tego, czy dane informacje są objęte mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi ochrony sygnalistów, z którego kanału dokonywania zgłoszeń najlepiej korzystać oraz jakie alternatywne procedury są dostępne, w przypadku gdy informacje nie są objęte mającymi zastosowanie przepisami (tzw. zapewnienie „przewodnika”). Dostęp do takich porad może pomóc w zapewnieniu, aby zgłoszenia były dokonywane w odpowiedzialny sposób, za pośrednictwem odpowiednich kanałów, a naruszenia były wykrywane na czas lub nawet udawało im się zapobiec. Takie porady i informacje mogłoby zapewniać centrum informacyjne lub jeden niezależny organ administracyjny. ***Państwa członkowskie mogą zdecydować o rozszerzeniu zakresu takich porad o doradztwo prawne. W przypadku gdy takich porad na rzecz osób dokonujących zgłoszenia udzielają organizacje społeczeństwa obywatelskiego związane obowiązkiem zachowania poufnego charakteru otrzymanych informacji, państwa członkowskie powinny zapewnić, by takie organizacje nie doświadczały działań odwetowych, mających na przykład postać szkody gospodarczej wynikającej z ograniczenia dostępu tych organizacji do finansowania lub z umieszczenia na czarnej liście, które mogłyby utrudniać prawidłowe funkcjonowanie organizacji.***

- (90) *Właściwe organy powinny zapewnić osobom dokonującym zgłoszenia niezbędne wsparcie w celu umożliwienia im skutecznego dostępu do ochrony. W szczególności powinny wydać dowody lub inne dokumenty niezbędne do potwierdzenia przed innymi organami lub przed sądami, że dokonanie zgłoszenia zewnętrznego miało miejsce.*

Zgodnie z niektórymi krajowymi regulacjami prawnymi, w niektórych przypadkach, osoby dokonujące zgłoszenia ■ mogą skorzystać z form zaświadczenia o spełnieniu przez nie warunków określonych w mających zastosowanie przepisach. Niezależnie od takich możliwości osoby te powinny mieć skuteczny dostęp do kontroli sądowej, w ramach której to do sądu należy orzekanie, w oparciu o wszystkie indywidualne okoliczności sprawy, czy osoby te spełniają warunki określone w mających zastosowanie przepisach.

- (91) ■ *Należy wyłączyć możliwość powoływania się na zobowiązania prawne lub umowne osób fizycznych, takie jak klauzule lojalności w umowach lub umowy o zachowanie poufności, w celu uniemożliwienia ■ dokonania zgłoszenia, w celu odmowy ochrony lub w celu ukarania osób dokonujących zgłoszenia za zgłoszenie informacji na temat naruszeń lub publiczne ujawnienie, w przypadku gdy dostarczenie informacji objętych zakresem takich klauzul i umów jest niezbędne do celów ujawnienia naruszenia. Jeżeli te warunki są spełnione, osoba dokonująca zgłoszenia nie powinna ponosić żadnej odpowiedzialności, czy to o charakterze cywilnym, karnym, administracyjnym, czy też odpowiedzialności związanej z zatrudnieniem. Zasadnym jest aby istniała ochrona przed poniesieniem odpowiedzialności za zgłoszenie lub publiczne ujawnienie na mocy niniejszej dyrektywy informacji, w przypadku których osoba dokonująca zgłoszenia miała uzasadnione podstawy, by sądzić, że ich zgłoszenie lub publiczne ujawnienie było niezbędne w celu ujawnienia naruszenia zgodnie z niniejszą dyrektywą. Taka ochrona nie powinna obejmować zbędnych informacji, które osoba ta ujawniła, nie mając ku temu uzasadnionych podstaw.*

- (94) *W przypadku, gdy osoby dokonujące zgłoszenia, w sposób zgodny z prawem, uzyskały będące przedmiotem zgłoszenia informacje na temat naruszeń lub dokumenty zawierające te informacje lub uzyskały dostęp do tych informacji lub do dokumentów je zawierających, osoby te powinny być zwolnione z odpowiedzialności. Powinno mieć to zastosowanie również w przypadku, gdy osoby dokonujące zgłoszenia ujawniają treść dokumentów, do których zgodnie z prawem mają dostęp, a także w przypadkach, gdy kopiują takie dokumenty lub wynoszą je z pomieszczeń organizacji, w której są zatrudnione, wbrew klauzulom umownym lub innym klauzulom przewidującym, że odnośne dokumenty są własnością tej organizacji. Osoby dokonujące zgłoszenia powinny również być zwolnione z odpowiedzialności w przypadku, gdy uzyskanie odnośnych informacji lub dokumentów lub dostęp do nich wiąże się z odpowiedzialnością cywilną, administracyjną lub z odpowiedzialnością związaną z pracą. Przykład stanowiłyby przypadki, w których osoby dokonujące zgłoszenia uzyskały informację poprzez dostęp do poczty elektronicznej współpracownika lub plików, z których zwykle nie korzystają w ramach zakresu swojej pracy, poprzez zrobienie zdjęć pomieszczeń organizacji lub poprzez dostęp do miejsc, do których nie mają zwykle dostępu. W przypadku gdy osoby dokonujące zgłoszenia uzyskały odnośne informacje lub dokumenty lub dostęp do nich w drodze przestępstwa, takiego jak fizyczne wtargnięcie lub hakowanie, ich odpowiedzialność karna powinna być nadal regulowana właściwym prawem krajowym, bez uszczerbku dla ochrony przyznanej na mocy art. 21 ust. 7 niniejszej dyrektywy. Podobnie, wszelkie inne kwestie dotyczące odpowiedzialności osób dokonujących zgłoszenia, wynikające z działań lub zaniechań, które nie są związane ze zgłoszeniem lub nie są niezbędne do ujawnienia naruszenia zgodnie z niniejszą dyrektywą, powinny być nadal regulowane właściwym prawem Unii lub prawem krajowym. W tych przypadkach do sądów krajowych powinna należeć ocena odpowiedzialności osób dokonujących zgłoszenia w świetle wszelkich odpowiednich informacji faktycznych i z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności danej sprawy, w tym konieczności i proporcjonalności danego działania lub zaniechania w odniesieniu do zgłoszenia lub ujawnienia publicznego.*

- (93) Działania odwetowe mogą być przedstawiane jako uzasadnione względami innymi niż zgłoszenie, a osobom dokonującym zgłoszenia może być bardzo trudno udowodnić związek między zgłoszeniem a działaniami odwetowymi, podczas gdy sprawcy działań odwetowych mogą dysponować większymi uprawnieniami i zasobami, aby udokumentować podjęte działania i ich uzasadnienie. W związku z tym, jeżeli osoba dokonująca zgłoszenia przedstawi dowód *prima facie*, że zgłosiła naruszenia lub dokonała ujawnienia **publicznego** zgodnie z niniejszą dyrektywą i poniosła szkodę, ciężar dowodu powinien zostać przeniesiony na osobę, która dopuściła się szkodliwego działania, a następnie osoba ta powinna wykazać, że podjęte ■ działanie nie było w żaden sposób powiązane ze zgłoszeniem lub ujawnieniem **publicznym**.
- (94) Poza wyraźnym, ustanowionym w przepisach zakazem prowadzenia działań odwetowych kluczowe znaczenie ma zapewnienie osobom dokonującym zgłoszenia, które doświadczyły działań odwetowych, dostępu do środków ochrony prawnej i **odszkodowania**. Odpowiedni środek ochrony prawnej w każdym przypadku powinien być uzależniony od rodzaju doświadczonych działań odwetowych, **a szkodę poniesioną w takim przypadku należy naprawić całkowicie, zgodnie z prawem krajowym**. Odpowiedni środek ochrony prawnej może mieć postać działań mających na celu przywrócenie stanu poprzedniego, na przykład w sytuacji zwolnienia, przeniesienia lub degradacji, wstrzymania szkolenia lub awansu, lub przywrócenia odebranego zezwolenia, odebranej licencji lub ponownego zawarcia wypowiedzianej umowy; odszkodowania za rzeczywiste i przyszłe straty finansowe, na przykład za utracone w przeszłości zarobki, ale także za przyszłą utratę dochodów, koszty związane ze zmianą zawodu; odszkodowania za inne szkody majątkowe, takie jak koszty ochrony prawnej i koszty leczenia, oraz zadośćuczynienia za szkody niemajątkowe, takie jak ból i cierpienie.

- (95) O ile rodzaje działań prawnych mogą się różnić w zależności od systemu prawnego, powinny one zapewnić rzeczywiste i skuteczne **odszkodowanie lub zadośćuczynienie, w sposób proporcjonalny do poniesionej szkody i odstraszający. W tym kontekście istotne są zasady europejskiego filaru praw socjalnych, zwłaszcza zasada nr 7, zgodnie z którą: „w przypadku zwolnienia z pracy pracownicy mają prawo do uzyskania wcześniej informacji o przyczynach takiego zwolnienia, przysługuje im rozsądny okres wypowiedzenia. Mają oni prawo do skutecznego i bezstronnego rozstrzygnięcia sporów, a w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy – prawo do dochodzenia roszczeń, w tym do odpowiedniego rekompensaty”**. Środki ochrony prawnej **ustanowione na poziomie krajowym** nie powinny zniechęcać potencjalnych przyszłych sygnalistów. Na przykład wprowadzenie odszkodowania jako alternatywy dla przywrócenia stanu poprzedniego w przypadku zwolnienia może prowadzić do systematycznego stosowania takiej praktyki, w szczególności przez większe organizacje, a tym samym działać odstraszająco na przyszłych sygnalistów.
- (96) Szczególne znaczenie dla osób dokonujących zgłoszenia ma tymczasowa ochrona prawna w trakcie toczącego się postępowania sądowego, które może być przewlekłe. **W szczególności osoby dokonujące zgłoszenia powinny mieć również dostęp do** tymczasowych środków ochrony prawnej **przewidzianych w prawie krajowym** w celu powstrzymania gróźb i prób podjęcia działań odwetowych lub podejmowania dalszych działań odwetowych, takich jak mobbing ■ , lub zapobiegania takim formom działań odwetowych, jak zwolnienie z pracy, których skutki mogą być trudne do odwrócenia po upływie długiego okresu i które mogą zrujnować finansowo daną osobę, co w efekcie może poważnie zniechęcić potencjalnych sygnalistów.

- (97) Działania podejmowane przeciwko osobom dokonującym zgłoszenia poza kontekstem związanym z pracą, w drodze postępowania dotyczącego na przykład zniesławienia, naruszenia praw autorskich, tajemnicy przedsiębiorstwa, poufności i ochrony danych osobowych, mogą również stanowić poważny czynnik zniechęcający do sygnalizowania nieprawidłowości. W ***takich*** postępowaniach osoby dokonujące zgłoszenia powinny mieć możliwość powołania się – w ramach środka obrony – na fakt dokonania zgłoszenia naruszeń lub ujawnienia publicznego zgodnie z niniejszą dyrektywą, ***pod warunkiem że informacje będące przedmiotem zgłoszenia lub ujawnienia publicznego były niezbędne do ujawnienia naruszenia***. W takich przypadkach to na osobie występującej o wszczęcie postępowania powinien spoczywać ciężar udowodnienia, że osoba dokonująca zgłoszenia ***nie spełnia warunków ustanowionych w niniejszej dyrektywie***.

(98) *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943⁵² ustanawia przepisy zapewniające wystarczający i spójny poziom naprawienia szkody na drodze cywilnej w przypadku bezprawnego pozyskiwania, wykorzystywania lub ujawniania tajemnicy przedsiębiorstwa. Przewiduje ona jednak również, że pozyskiwanie, wykorzystywanie lub ujawnianie tajemnicy przedsiębiorstwa uznaje się za zgodne z prawem w zakresie, w jakim zezwala na nie prawo unijne. Osoby, które ujawniają tajemnice przedsiębiorstwa pozyskane w kontekście związanym z pracą, powinny korzystać z ochrony gwarantowanej niniejszą dyrektywą, między innymi w zakresie nieponoszenia odpowiedzialności cywilnej, tylko wtedy, gdy spełniają warunki ustanowione w niniejszej dyrektywie, w tym warunek stanowiący, że ujawnienie było niezbędne w celu ujawnienia naruszenia objętego zakresem przedmiotowym niniejszej dyrektywy. W przypadku, gdy warunki te zostały spełnione, należy uznać, że prawo unijne zezwala na ujawnianie tajemnic przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 3 ust. 2 dyrektywy (UE) 2016/943. Ponadto obie dyrektywy należy uznać za uzupełniające się, a przewidziane w dyrektywie (UE) 2016/943 środki ogólne, procedury i środki ochrony prawnej służące naprawieniu szkody na drodze cywilnej, a także odstępstwa powinny nadal mieć zastosowanie w odniesieniu do ujawniania tajemnic przedsiębiorstwa nieobjętego zakresem stosowania niniejszej dyrektywy. Właściwe organy, które przyjmują informacje na temat naruszeń zawierające tajemnice przedsiębiorstwa powinny zapewnić, by nie były one wykorzystywane ani ujawniane do celów wykraczających poza to, co jest niezbędne do prowadzenia odpowiednich działań następczych w związku z tymi zgłoszeniami.*

⁵² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem (Dz.U. L 157 z 15.6.2016, s. 1).

- (99) Znaczącym kosztem dla osób dokonującym zgłoszenia sprzeciwiających się podjętym przeciwko nim działaniom odwetowym w drodze postępowania sądowego mogą być związane z tym koszty sądowe. Chociaż osoby takie mogłyby uzyskać zwrot tych kosztów po zakończeniu postępowania, mogą nie być w stanie ich uiścić, jeżeli obierane są na początku postępowania, zwłaszcza jeżeli są bezrobotne i figurują na czarnej liście. Pomoc w postępowaniu karnym, szczególnie *gdy osoby dokonujące zgłoszenia spełniają warunki* dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919⁵³, a ogólniej rzecz biorąc wsparcie na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej – może mieć w niektórych przypadkach kluczowe znaczenie dla skutecznego egzekwowania przysługującego im prawa do ochrony.
- (100) Prawa osoby, której dotyczy zgłoszenie, powinny być chronione w celu uniknięcia nadszarpnięcia reputacji lub innych negatywnych konsekwencji. Ponadto zgodnie z art. 47 i 48 Karty, na każdym etapie procedury prowadzonej w związku ze zgłoszeniem należy w pełni przestrzegać prawa do obrony i dostępu do środków ochrony prawnej przysługującego osobie, której dotyczy zgłoszenie. Państwa członkowskie powinny *chronić poufność tożsamości osoby, której dotyczy zgłoszenie*, oraz zapewnić jej *prawo* do obrony, w tym prawo do dostępu do akt, prawo do bycia wysłuchanym oraz prawo do skutecznego środka ochrony prawnej w odniesieniu do orzeczenia dotyczącego tej osoby zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami przewidzianymi w prawie krajowym w kontekście postępowań wyjaśniających lub prowadzonych następnie postępowań sądowych.

⁵³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz.U. L 297 z 4.11.2016, s. 1).

- (101) Każdy, kto dozna uszczerbku – bezpośrednio lub pośrednio – w wyniku zgłoszenia lub ujawnienia **publicznego** niedokładnych lub wprowadzających w błąd informacji, powinien zachować przysługujące mu na mocy przepisów ogólnych prawa krajowego prawo do ochrony i środków ochrony prawnej. Jeżeli tego rodzaju niedokładne lub wprowadzające w błąd informacje uczyniono przedmiotem zgłoszenia lub ujawnienia **publicznego** w sposób celowy i świadomy, osoby, których dotyczy zgłoszenie, powinny być uprawnione do odszkodowania zgodnie z prawem krajowym.
- (102) Zapewnienie skuteczności przepisów dotyczących ochrony sygnalistów wymaga wprowadzenia sankcji o charakterze **karnym, cywilnym lub administracyjnym**. Sankcje dla osób podejmujących działania odwetowe lub inne niepożądane działania wobec osób dokonujących zgłoszenia mogą zniechęcać do podejmowania takich działań. Sankcje dla osób, które dokonały zgłoszenia lub ujawnienia publicznego informacji na temat naruszeń, w przypadku których wykazano, że osoby te wiedziały, że są one nieprawdziwe, są **też** konieczne do zapobieżenia zgłaszaniu w złej wierze i zachowania wiarygodności systemu. Proporcjonalność takich sankcji powinna zapewnić, aby nie odstraszały one potencjalnych sygnalistów.

- (103) *Podjęte przez organy decyzje wywołujące negatywne skutki dla praw zagwarantowanych niniejszą dyrektywą, w szczególności decyzje, w drodze których właściwe organy postanawiają zamknąć procedurę dotyczącą zgłoszonego naruszenia ze względu na jego wyraźnie niewielką wagę lub ze względu na to, iż zgłoszenie dotyczy sprawy będącej już przedmiotem wcześniejszego zgłoszenia lub postanawiają, że dane zgłoszenie nie wymaga trybu priorytetowego, podlegają kontroli sądowej zgodnie z art. 47 Karty.*

- (104) Na mocy niniejszej dyrektywy wprowadza się normy minimalne, a państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyjmowania lub utrzymania w mocy przepisów korzystniejszych dla osoby dokonującej zgłoszenia, o ile takie przepisy pozostają bez uszczerbku dla środków ochrony osób, których dotyczy zgłoszenie. ***Transpozycja niniejszej dyrektywy nie powinna stanowić w żadnym przypadku podstawy uzasadniającej zmniejszenie poziomu ochrony przyznanej już na mocy prawa krajowego osobom dokonującym zgłoszenia w dziedzinach, do których ma ona zastosowanie.***
- (105) Zgodnie z art. 26 ust. 2 TFUE konieczne jest, aby rynek wewnętrzny obejmował obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów i usług. Rynek wewnętrzny powinien zapewniać obywatelom Unii wartość dodaną w postaci wyższej jakości towarów i usług oraz ich większego bezpieczeństwa, zapewniając wysokie standardy w zakresie zdrowia publicznego i ochrony środowiska oraz swobodny przepływ danych osobowych. Art. 114 TFUE jest zatem właściwą podstawą prawną przyjęcia środków niezbędnych do ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego. Oprócz art. 114 TFUE niniejsza dyrektywa powinna mieć dodatkową szczególną podstawę prawną do przyjmowania środków unijnych w celu uwzględnienia dziedzin, które opierają się na art. 16, ■ art. 43 ***ust. 2***, art. 50, art. 53 ust. 1, ■ art. 91 i 100, ■ art. 168 ***ust. 4***, art. 169, art. ***192 ust. 1*** i ***art. 325 ust. 4*** TFUE oraz na art. 31 ***traktatu*** Euratom.

- (106) Zakres przedmiotowy niniejszej dyrektywy opiera się na identyfikacji dziedzin, w których wprowadzenie ochrony sygnalistów wydaje się uzasadnione i konieczne na podstawie obecnie dostępnych dowodów. Taki zakres przedmiotowy może zostać rozszerzony na inne dziedziny lub akty Unii, jeżeli okaże się to konieczne do poprawy ich egzekwowania w świetle dowodów, które mogą się pojawić w przyszłości lub na podstawie oceny sposobu funkcjonowania niniejszej dyrektywy.
- (107) W przypadku przyjęcia w przyszłości aktów ustawodawczych mających znaczenie dla dziedzin polityki objętych niniejszą dyrektywą należy w nich wskazać, w stosownych przypadkach, że zastosowanie ma niniejsza dyrektywa. W razie konieczności należy, odpowiednio, dostosować zakres przedmiotowy niniejszej dyrektywy i zmienić załącznik.

- (108) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, mianowicie poprawa egzekwowania przepisów w określonych dziedzinach polityki i działaniach, w przypadku których naruszenia prawa Unii mogą wyrządzić poważną szkodę interesowi publicznemu, poprzez skuteczną ochronę sygnalistów, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające samodzielnie lub w sposób nieskoordynowany, natomiast możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii poprzez ustanowienie wspólnych minimalnych normy w zakresie ochrony sygnalistów oraz z uwagi na fakt, iż jedynie działania Unii mogą zapewnić spójność istniejących przepisów unijnych w zakresie ochrony sygnalistów oraz zagwarantować odpowiednie dostosowanie tych przepisów, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (109) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i zasad uznanych w szczególności w Karcie, **w szczególności w art. 11**. W związku z tym kluczowe jest, aby niniejsza dyrektywa była wykonywana zgodnie z tymi prawami i zasadami **poprzez zapewnienie** pełnego poszanowania, **między innymi**, wolności wypowiedzi i informacji, prawa do ochrony danych osobowych, wolności prowadzenia działalności gospodarczej, prawa do wysokiego poziomu ochrony konsumentów, prawa do **wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego, prawa do wysokiego poziomu ochrony środowiska, prawa do dobrej administracji, prawa do** skutecznego środka ochrony prawnej i prawa do obrony.

(110) Zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

ZAKRES STOSOWANIA, DEFINICJE I WARUNKI OBJĘCIA OCHRONĄ

Artykuł 1

Cel

Celem niniejszej dyrektywy jest poprawa egzekwowania prawa i polityk Unii w określonych dziedzinach poprzez ustanowienie wspólnych minimalnych norm zapewniających wysoki poziom ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

Artykuł 2

Zakres przedmiotowy

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólne minimalne normy ochrony osób zgłaszających następujące ***naruszenia*** prawa ***Unii***:
 - a) naruszenia objęte zakresem stosowania aktów Unii określonych w załączniku, dotyczące następujących dziedzin:

- (i) zamówienia publiczne;
- (ii) usługi, **produkty i rynki** finansowe oraz zapobieganie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- (iii) bezpieczeństwo produktów **i ich zgodność z wymogami**;
- (iv) bezpieczeństwo transportu;
- (v) ochrona środowiska;
- (vi) **ochrona radiologiczna i** bezpieczeństwo jądrowe;
- (vii) bezpieczeństwo żywności i pasz, zdrowie i dobrostan zwierząt;
- (viii) zdrowie publiczne;
- (ix) ochrona konsumentów;
- (x) ochrona prywatności i danych osobowych oraz bezpieczeństwo sieci i systemów informacyjnych;

I

- b) naruszenia mające wpływ na interesy finansowe Unii, o których mowa w art. 325 TFUE i określone szczegółowo w *stosownych środkach unijnych*;
- c) naruszenia dotyczące rynku wewnętrznego, o którym mowa w art. 26 ust. 2 TFUE, w *tym naruszenia unijnych zasad konkurencji i pomocy państwa, jak również naruszenia dotyczące rynku wewnętrznego* w odniesieniu do działań, które stanowią naruszenie przepisów o podatku od osób prawnych lub do praktyk mających na celu uzyskanie korzyści podatkowej sprzecznej z przedmiotem lub celem mających zastosowanie przepisów o podatku od osób prawnych.

2. *Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla uprawnienia państw członkowskich do rozszerzenia zakresu ochrony na mocy prawa krajowego w odniesieniu do dziedzin lub aktów nieobjętych ust. 1.*

Artykuł 3

Związek z innymi aktami Unii i przepisami krajowymi

1. Jeżeli w sektorowych aktach Unii wymienionych w części **II** załącznika ustanowiono przepisy szczególne dotyczące zgłaszania naruszeń, stosuje się te przepisy. Przepisy niniejszej dyrektywy stosuje się w ***zakresie, w jakim dana kwestia*** nie jest uregulowana w tych sektorowych aktach Unii w sposób wiążący.
2. ***Niniejsza dyrektywa nie wpływa na odpowiedzialność państw członkowskich za zapewnienie bezpieczeństwa narodowego, ani na uprawnienia państw członkowskich do ochrony swych podstawowych interesów bezpieczeństwa. W szczególności nie stosuje się jej do zgłoszeń w sprawie naruszeń przepisów dotyczących zamówień publicznych dotyczących aspektów obronności lub bezpieczeństwa, chyba że są one objęte odpowiednimi aktami Unii.***
3. ***Niniejsza dyrektywa nie wpływa na stosowanie prawa Unii ani prawa krajowego w odniesieniu do:***
 - a) ***ochrony informacji niejawnych;***
 - b) ***ochrony prawniczej tajemnicy zawodowej i tajemnicy medycznej;***

c) *tajemnicy narady sędziowskiej; lub*

d) *przepisów dotyczących postępowania karnego.*

4. *Niniejsza dyrektywa nie wpływa na przepisy krajowe dotyczące wykonywania przez pracowników ich prawa do konsultacji z ich przedstawicielami lub związkami zawodowymi, przepisy krajowe dotyczące ochrony przed nieuzasadnionym szkodliwym działaniem w wyniku takich konsultacji ani na przepisy krajowe dotyczące autonomii partnerów społecznych i ich prawa do zawierania układów zbiorowych. Pozostaje to bez uszczerbku dla poziomu ochrony przyznanej na mocy niniejszej dyrektywy.*

Artykuł 4

Zakres podmiotowy

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do osób dokonujących zgłoszenia, pracujących w sektorze prywatnym lub publicznym, które uzyskały informacje na temat naruszeń w kontekście związanym z pracą, w tym co najmniej do:

- a) osób posiadających status pracownika w rozumieniu art. 45 *ust. 1* TFUE, w tym **urzędników służby cywilnej**;
- b) osób posiadających status osób prowadzących działalność na własny rachunek w rozumieniu art. 49 TFUE;
- c) akcjonariuszy lub wspólników oraz osób będących członkami organu **administrującego**, zarządzającego **lub nadzorczego** przedsiębiorstwa, w tym członków niewykonawczych, a także wolontariuszy i stażystów, bez względu na to czy otrzymują oni wynagrodzenie;
- d) osób pracujących pod nadzorem i kierownictwem wykonawców, podwykonawców i dostawców.

2. *Niniejszą dyrektywę stosuje się również do osób dokonujących zgłoszenia w przypadku, gdy dokonują one zgłoszenia lub ujawnienia publicznego informacji na temat naruszeń, jakie uzyskały w ramach stosunku pracy, który już ustał.*

3. Niniejszą dyrektywę stosuje się również do osób dokonujących zgłoszenia, których stosunek pracy ma zostać dopiero nawiązany, w przypadku gdy informacje na temat naruszeń uzyskano w trakcie procesu rekrutacji lub innych negocjacji poprzedzających zawarcie umowy.

4. *W stosownych przypadkach środki ochrony osób dokonujących zgłoszenia określone w rozdziale VI stosuje się również do:*
- a) *osób pomagających w dokonaniu zgłoszenia,*
 - b) *osób trzecich powiązanych z osobami dokonującymi zgłoszenia, które mogą doświadczyć działań odwetowych w kontekście związanym z pracą, takich jak współpracownicy lub krewni osób dokonujących zgłoszenia; oraz*
 - c) *podmiotów prawnych, które stanowią własność osoby dokonującej zgłoszenia, dla których taka osoba pracuje lub które są w inny sposób z nią powiązane w kontekście związanym z pracą.*

Artykuł 5

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „naruszenia” oznaczają ***działania*** lub ***zaniechania, które***:
 - (i) są niezgodne z prawem i dotyczą aktów Unii i dziedzin objętych zakresem przedmiotowym, o którym mowa w art. 2; ***lub***
 - (ii) są sprzeczne z przedmiotem lub celem przepisów ***zawartych w aktach Unii i dziedzinach objętych zakresem przedmiotowym, o którym mowa w art. 2;***

- 2) „informacje na temat naruszeń” oznaczają **informacje, w tym** uzasadnione podejrzenie, dotyczące **zaistniałych lub** potencjalnych **naruszeń**, do których doszło lub **prawdopodobnie** dojdzie w organizacji, w której osoba zgłaszająca pracuje lub pracowała, lub w innej organizacji, z którą osoba dokonująca zgłoszenia utrzymuje lub utrzymywała kontakt w kontekście wykonywanej pracy, lub dotyczące **prób ukrycia** takich naruszeń, ■ ;
- 3) **„zgłoszenie” lub „zgłaszać” oznacza ustne lub pisemne przekazanie informacji na temat naruszeń;**
- 4) „zgłoszenie wewnętrzne” oznacza ustne lub pisemne przekazanie informacji na temat naruszeń w obrębie podmiotu prywatnego w sektorze prywatnym lub publicznym;
- 5) „zgłoszenie zewnętrzne” oznacza ustne lub pisemne przekazanie informacji na temat naruszeń właściwym organom;
- 6) „ujawnienie **publiczne**” lub „ujawniać publicznie” oznacza podanie do wiadomości publicznej informacji na temat naruszeń;
- 7) „osoba dokonująca zgłoszenia” oznacza osobę fizyczną ■ , która zgłasza lub ujawnia publicznie informacje na temat naruszeń uzyskane w kontekście związanym z wykonywaną przez nią pracą;

- 8) „osoba pomagająca w dokonaniu zgłoszenia” oznacza osobę fizyczną, która pomaga osobie dokonującej zgłoszenia w tej czynności w kontekście związanym z pracą i której pomoc nie powinna zostać ujawniona;
- 9) „kontekst związany z pracą” oznacza obecne lub przyszłe działania związane z pracą w sektorze publicznym lub prywatnym, w ramach których – niezależnie od charakteru tych działań – osoby uzyskują informacje na temat naruszeń i doświadczyć działań odwetowych w przypadku zgłoszenia takich informacji;
- 10) „osoba, której dotyczy zgłoszenie” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która jest wskazana w zgłoszeniu lub ujawnieniu publicznym jako osoba, która dopuściła się naruszenia lub z którą osoba ta jest powiązana;
- 11) „działania odwetowe” oznaczają **bezpośrednie** lub **pośrednie** działanie lub zaniechanie **mające miejsce w kontekście związanym z pracą**, które jest spowodowane zgłoszeniem wewnętrznym lub zewnętrznym **lub ujawnieniem publicznym i które** wyrządza lub może wyrządzić nieuzasadnioną szkodę dla osoby dokonującej zgłoszenia;

- 12) „działania następce” oznaczają działania podjęte przez odbiorcę zgłoszenia lub **właściwy organ** w celu oceny prawdziwości zarzutów zawartych w zgłoszeniu oraz, w stosownych przypadkach, w celu zaradzenia naruszeniu będącemu przedmiotem zgłoszenia, w tym **poprzez** takie działania, jak dochodzenie wewnętrzne, postępowanie wyjaśniające, wniesienie oskarżenia, działania podejmowane w celu odzyskania środków lub zamknięcie procedury;
- 13) „informacje zwrotne” oznaczają przekazanie osobie dokonującej zgłoszenia informacji na temat planowanych lub podjętych działań następnych i na temat powodów tych działań następnych;
- 14) „właściwy organ” oznacza organ krajowy wyznaczony do przyjmowania zgłoszeń zgodnie z rozdziałem III i **przekazywania informacji zwrotnych osobie dokonującej zgłoszenia lub** wyznaczony do wykonywania obowiązków przewidzianych w niniejszej dyrektywie, w szczególności w odniesieniu do działań następnych.

Artykuł 6

Warunki objęcia ochroną osób dokonujących zgłoszenia

1. **Osoby dokonujące zgłoszenia kwalifikują się do objęcia ochroną na mocy niniejszej dyrektywy, pod warunkiem że:**
- a) **miały uzasadnione podstawy, by sądzić, że będące przedmiotem zgłoszenia informacje na temat naruszeń są prawdziwe w momencie dokonywania zgłoszenia i że informacje takie są objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy; oraz**
 - b) **dokonały zgłoszenia wewnętrznego zgodnie z art. 7 albo zgłoszenia zewnętrznego zgodnie z art. 10 lub dokonały ujawnienia publicznego zgodnie z art 15.**
2. **Bez uszczerbku dla istniejących na mocy prawa Unii obowiązków w zakresie anonimowego zgłaszania, niniejsza dyrektywa nie wpływa na uprawnienia państw członkowskich do decydowania o tym, czy podmioty prawne w sektorze prywatnym lub publicznym oraz właściwe organy są zobowiązane do przyjmowania anonimowych zgłoszeń na temat naruszeń i podejmowania w związku z nimi działań następnych.**

3. *Osoby, które dokonały anonimowego zgłoszenia informacji na temat naruszeń lub anonimowo ujawniły publicznie takie informacje, a następnie zostały zidentyfikowane i doświadczyły działań odwetowych, kwalifikują się mimo to do objęcia ochroną przewidzianą w rozdziale VI, pod warunkiem, że spełniają warunki określone w ust. 1.*
4. *Osoby dokonujące zgłoszenia do odpowiednich instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii naruszeń objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy kwalifikują się do objęcia ochroną ustanowioną w niniejszej dyrektywie na takich samych warunkach jak osoby, które dokonały zgłoszenia zewnętrznego.*

ROZDZIAŁ II

ZGŁOSZENIA WEWNĘTRZNE I DZIAŁANIA NASTĘPCZE

Artykuł 7

Zgłaszanie za pośrednictwem wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń

- 1. Co do zasady i bez uszczerbku dla art. 10 i 15 informacje na temat naruszeń mogą być zgłaszane za pośrednictwem wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń i procedur przewidzianych w niniejszym rozdziale.*
- 2. Państwa członkowskie zachęcają do zgłaszania za pośrednictwem wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń przed dokonaniem zgłoszenia za pośrednictwem zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń w przypadku, gdy naruszeniu można skutecznie zaradzić wewnątrz organizacji, a osoba dokonująca zgłoszenia uważa, że nie zachodzi ryzyko działań odwetowych.*
- 3. Należy przekazać odpowiednie informacje dotyczące korzystania z wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, o którym mowa w ust. 2, w kontekście informacji udzielanych przez podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. g) i przez właściwe organy zgodnie z art. 12 ust. 4 lit. a) i art. 13.*

Artykuł 8

Obowiązek ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń ■

1. Państwa członkowskie zapewniają, by podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym ustanowiły kanały i procedury na potrzeby dokonywania zgłoszeń wewnętrznych i podejmowania działań następnych, po *konsultacji i w porozumieniu* z partnerami społecznymi, *jeżeli tak przewiduje prawo krajowe*.
2. Kanały i procedury, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, powinny umożliwiać pracownikom podmiotu dokonywanie zgłoszeń informacji na temat naruszeń. Mogą one umożliwiać dokonywanie zgłoszeń informacji na temat naruszeń również przez inne osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit b), c) i d) oraz art. 4 ust. 2, utrzymujące kontakt z podmiotem w kontekście związanym z pracą.
3. Ust. 1 stosuje się do podmiotów prawnych w sektorze prywatnym, które zatrudniają co najmniej 50 pracowników.
4. *Próg określony w ust. 3 nie ma zastosowania do podmiotów objętych zakresem stosowania aktów Unii wymienionych w części I.B i II załącznika.*

5. *Kanały dokonywania zgłoszeń mogą być obsługiwane wewnętrznie przez wyznaczoną do tego celu osobę lub wyznaczony dział lub zapewniane zewnętrznie przez osobę trzecią. Zabezpieczenia i wymogi, o których mowa w art. 9 ust. 1, stosuje się również do osób trzecich, którym powierzono obsługę kanału dokonywania zgłoszeń na rzecz podmiotu prawnego w sektorze prywatnym.*
6. *Podmioty prawne w sektorze prywatnym zatrudniające od 50 do 249 pracowników mogą dzielić się zasobami w zakresie przyjmowania zgłoszeń i wszelkich prowadzonych postępowań wyjaśniających. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązków nałożonych na te podmioty przez niniejszą dyrektywę w zakresie zachowania poufności, przekazywania informacji zwrotnych oraz zaradzenia naruszeniu będącemu przedmiotem zgłoszenia.*
7. Po dokonaniu odpowiedniej oceny ryzyka, uwzględniającej charakter działalności podmiotów i wynikający z niej poziom ryzyka, **w szczególności w dziedzinie środowiska i zdrowia publicznego**, państwa członkowskie mogą zobowiązać podmioty prawne w sektorze prywatnym, które **zatrudniają mniej niż 50 pracowników**, do ustanowienia wewnętrznych kanałów i procedur dokonywania zgłoszeń zgodnie z rozdziałem II.

8. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o każdej podjętej przez nie decyzji ***zobowiązującej podmioty prawne w sektorze prywatnym do ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń zgodnie z ust. 7.*** Powiadomienie takie musi zawierać uzasadnienie decyzji oraz kryteria zastosowane w ocenie ryzyka, o których mowa w ust. 7. Komisja informuje o tej decyzji pozostałe państwa członkowskie.
9. Ust. 1 stosuje się do wszystkich podmiotów prawnych w sektorze publicznym, ***w tym do podmiotów będących własnością lub znajdujących się pod kontrolą takich podmiotów.***
- Państwa członkowskie mogą zwolnić z obowiązku, o którym mowa w ust. 1, gminy liczące mniej niż 10 000 mieszkańców lub zatrudniające mniej niż 50 pracowników lub inne podmioty, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu zatrudniające mniej niż 50 pracowników.***
- Państwa członkowskie mogą wprowadzić przepisy przewidujące, że wewnętrzne kanały dokonywania zgłoszeń mogą być wspólne dla kilku gmin lub obsługiwane przez wspólne organy gminne zgodnie z prawem krajowym, pod warunkiem że wspólne wewnętrzne kanały dokonywania zgłoszeń są odrębne i niezależne od odpowiednich zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń.***

Artykuł 9

Procedury na potrzeby zgłoszeń wewnętrznych i działań następnych

1. Procedury na potrzeby zgłoszeń wewnętrznych i działań następnych, o których mowa w art. 8, obejmują następujące elementy:
 - a) kanały przyjmowania zgłoszeń zaprojektowane, ustanowione i obsługiwane w **bezpieczny** sposób zapewniający ochronę poufności tożsamości osoby dokonującej zgłoszenia i **osoby trzeciej wymienionej w zgłoszeniu oraz** uniemożliwiający uzyskanie do nich dostępu nieupoważnionym członkom personelu;
 - b) **potwierdzenie osobie dokonującej zgłoszenia przyjęcia zgłoszenia w terminie siedmiu dni od jego otrzymania;**
 - c) wyznaczenie **bezstronnej** osoby lub bezstronnego wydziału właściwych do podejmowania działań następnych w związku ze zgłoszeniami, przy czym może to być ta sama osoba lub ten sam wydział, które przyjmują zgłoszenia, które **będą komunikować się z osobą dokonującą zgłoszenia i w stosownych przypadkach zwracać się do osoby dokonującej zgłoszenia o dalsze informacje oraz przekazywać jej informacje zwrotne;**

- d) podejmowanie z zachowaniem należytej staranności działań następnych przez wyznaczoną osobę lub wyznaczony wydział, o których mowa w lit. c);
- e) *podejmowanie z zachowaniem należytej staranności działań następnych, jeżeli prawo krajowe przewiduje takie działania, w odniesieniu do zgłoszeń anonimowych;*
- f) rozsądny termin na przekazanie informacji zwrotnych, *nieprzekraczający trzech miesięcy od potwierdzenia otrzymania zgłoszenia lub, w przypadku niewysłania potwierdzenia do osoby dokonującej zgłoszenia, trzech miesięcy od upływu 7 dni od dokonania zgłoszenia;*
- g) zapewnienie zrozumiałych i łatwo dostępnych informacji na temat **■** procedur na potrzeby dokonywania zgłoszeń zewnętrznych do właściwych organów zgodnie z art. 10 oraz, w stosownych przypadkach, do *instytucji*, organów lub jednostek organizacyjnych Unii.

2. Kanały przewidziane w ust. 1 lit. a) muszą umożliwiać dokonywanie zgłoszeń *na piśmie lub ustnie. Zgłoszenie ustne może być dokonane telefonicznie lub za pośrednictwem innych systemów komunikacji głosowej oraz, na wniosek osoby dokonującej zgłoszenia, za pomocą bezpośredniego spotkania zorganizowanego w rozsądnym terminie.*

■

ROZDZIAŁ III

ZGŁOSZENIA ZEWNĘTRZNE I DZIAŁANIA NASTĘPCZE

Artykuł 10

Zgłaszanie za pośrednictwem zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń

Bez uszczerbku dla art. 15 ust. 1 lit b) osoby dokonujące zgłoszenia zgłaszają informacje na temat naruszeń korzystając z kanałów i procedur, o których mowa w art. 11 i 12, po uprzednim dokonaniu zgłoszenia za pośrednictwem wewnętrznego kanału dokonywania zgłoszeń lub dokonując zgłoszenia od razu za pośrednictwem zewnętrznego kanału dokonywania zgłoszeń.

Artykuł 11

Obowiązek ustanowienia zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń i podejmowania działań następnych w związku ze zgłoszeniami

1. Państwa członkowskie wyznaczają organy właściwe do przyjmowania zgłoszeń, ***przekazywania informacji zwrotnych na ich temat i podejmowania działań następnych w związku z nimi i zapewniają tym organom odpowiednie zasoby.***
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy:
 - a) ustanowiły niezależne i autonomiczne zewnętrzne kanały dokonywania w celu przyjmowania i przetwarzania informacji na temat naruszeń;

- b) *niezwłocznie, a w każdym razie w terminie siedmiu dni od otrzymania zgłoszenia, potwierdzały jego otrzymanie, chyba że osoba dokonująca zgłoszenia wystąpiła wyraźnie z odmiennym wnioskiem w tym zakresie lub właściwy organ ma uzasadnione powody, by sądzić, że potwierdzenie otrzymania zgłoszenia zagroziłoby ochronie tożsamości tej osoby;*
- c) *podejmowały z zachowaniem należytej staranności działania następcze w związku ze zgłoszeniami;*
- d) *przekazały osobie dokonującej zgłoszenia informacje zwrotne w rozsądnym terminie, nieprzekraczającym trzech miesięcy lub, w należycie uzasadnionych przypadkach – sześciu miesięcy;*
- e) *poinformowały osobę dokonującą zgłoszenia o ostatecznym wyniku postępowań wyjaśniających uruchomionych na skutek danego zgłoszenia, zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym;*
- f) *przekazały w stosownych terminie, w odpowiednich przypadkach, właściwym instytucjom, organom lub jednostkom organizacyjnym Unii informacje zawarte w zgłoszeniu w celu przeprowadzenia dalszego postępowania wyjaśniającego, o ile jest to przewidziane w prawie Unii lub w prawie krajowym.*

3. Państwa członkowskie *mogą wprowadzić przepisy przewidujące, że właściwe organy, po dokonaniu należytej oceny sprawy, mogą zdecydować, że naruszenie będące przedmiotem zgłoszenia ma wyraźnie niewielką wagę i nie wymaga podjęcia dalszych działań następczych zgodnie z niniejszą dyrektywą, innych niż zamknięcie procedury. Pozostaje to bez wpływu na inne obowiązki lub inne mające zastosowanie procedury w zakresie zaradzenia naruszeniu będącemu przedmiotem zgłoszenia lub na ochronę przyznaną niniejszą dyrektywą w związku ze zgłoszeniami wewnętrznymi lub zewnętrznymi. W takim przypadku właściwe organy powiadamiają osobę dokonującą zgłoszenia o swojej decyzji, podając jej uzasadnienie.*
4. *Państwa członkowskie mogą wprowadzić przepisy przewidujące, że właściwe organy mogą postanowić o zamknięciu procedury w sprawie zgłoszeń dotyczących sprawy będącej już przedmiotem wcześniejszego zgłoszenia, w których nie zawarto żadnych istotnych nowych informacji na temat naruszeń w porównaniu z wcześniejszym zgłoszeniem, w przypadku którego odpowiednia procedura została zakończona, chyba że nowe okoliczności prawne lub faktyczne uzasadniają podjęcie innych działań następczych. W takim przypadku właściwe organy powiadamiają osobę dokonującą zgłoszenia o swojej decyzji, podając jej uzasadnienie.*
5. *Państwa członkowskie mogą wprowadzić przepisy przewidujące, że w przypadku wpływu wielu zgłoszeń właściwe organy mogą zajmować się w trybie priorytetowym zgłoszeniami dotyczącymi poważnych naruszeń lub naruszeń związanych z zasadniczymi przepisami objętymi zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, bez uszczerbku dla terminu określonego w ust. 2 lit. d).*

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby każdy organ, który otrzymał zgłoszenie, ale nie jest właściwy do zaradzenia naruszeniu będącemu przedmiotem naruszenia, przekazał zgłoszenie właściwemu organowi w *rozsądnym terminie i w bezpieczny sposób*, oraz zapewniają, aby osoba dokonująca zgłoszenia została o *takim przekazaniu niezwłocznie poinformowana*.

Artykuł 12

Struktura zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń

1. **■** Zewnętrzne kanały dokonywania zgłoszeń uznaje się za niezależne i autonomiczne, pod warunkiem że spełniają wszystkie następujące kryteria:
-
- a) zostały zaprojektowane i ustanowione oraz są obsługiwane w sposób zapewniający kompletność, integralność i poufność informacji oraz uniemożliwiający uzyskanie do nich dostępu nieupoważnionym członkom personelu właściwego organu;
 - b) pozwalają na przechowywanie informacji w sposób trwały zgodnie z art. **18**, aby umożliwić prowadzenie dalszego postępowania wyjaśniającego.

2. Zewnętrzne kanały dokonywania zgłoszeń muszą umożliwiać dokonywanie zgłoszeń **na piśmie lub ustnie**. Ustnego zgłoszenia można dokonywać telefonicznie **lub za pośrednictwem innych systemów komunikacji głosowej, a na wniosek osoby dokonującej zgłoszenia – za pomocą** bezpośredniego spotkania **zorganizowanego w rozsądnym terminie**.
3. Właściwe organy zapewniają, **aby w przypadku** gdy zgłoszenie **otrzymano** za pośrednictwem innych **kanałów** dokonywania zgłoszeń niż te, o których mowa w ust. 1 i 2, **lub gdy otrzymali je członkowie personelu, którzy nie są odpowiedzialni za rozpatrywanie zgłoszeń, członkowie personelu, którzy je otrzymali, mieli zakaz ujawniania jakichkolwiek informacji mogących skutkować ustaleniem tożsamości osoby dokonującej zgłoszenia lub osoby, której dotyczy zgłoszenie, i byli zobowiązani do niezwłocznego przekazania zgłoszenia**, bez wprowadzania do niego zmian, ■ członkom personelu **odpowiedzialnym za rozpatrywanie zgłoszeń**.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy wyznaczyły członków personelu **odpowiedzialnych za** rozpatrywanie zgłoszeń, a **w szczególności odpowiedzialnych za:**
- a) przekazywanie wszystkim zainteresowanym osobom informacji na temat procedur dokonywania zgłoszeń;
 - b) przyjmowanie zgłoszeń i podejmowanie działań następnych w związku z tymi zgłoszeniami;

- c) utrzymywanie kontaktu z osobą dokonującą zgłoszenia w celu *przekazywania jej informacji zwrotnych i zwracania się, w razie potrzeby, o dalsze informacje.*

5. Członkowie personelu, o których mowa w ust. 4, przechodzą specjalne szkolenie z zakresu rozpatrywania zgłoszeń.

■

Artykuł 13

Informacje dotyczące przyjmowania zgłoszeń oraz podejmowania działań następczych w związku ze zgłoszeniami

Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy publikowały na swoich stronach internetowych w oddzielnej, łatwej do zidentyfikowania i łatwo dostępnej sekcji co najmniej następujące informacje:

- a) warunki kwalifikowania się do objęcia ochroną na mocy niniejszej dyrektywy;
- b) *dane kontaktowe zewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń, o których mowa w art. 12, w szczególności adres pocztowy i elektroniczny oraz numery telefonów takich kanałów, ze wskazaniem, czy rozmowy telefoniczne są nagrywane* ■ ;

- c) procedury mające zastosowanie w przypadku zgłaszania naruszeń, w ***tym informacje o tym, jaki może być wymagany przez właściwy organ sposób wyjaśnienia informacji będących przedmiotem zgłoszenia lub przedstawienia dodatkowych informacji, informacje o terminach na przekazanie informacji zwrotnych oraz o rodzaju i zawartości takich informacji;***
- d) zasady poufności mające zastosowanie do zgłoszeń, a w szczególności informacje związane z przetwarzaniem danych osobowych zgodnie z art. ***17 niniejszej dyrektywy, art 5 i 13*** rozporządzenia (UE) 2016/679, art. 13 dyrektywy (UE) 2016/680 i art. 11 rozporządzenia ***(UE) 2018/1725*** – w zależności od przypadku;
- e) charakter działań następnych, jakie należy podjąć w związku ze zgłoszeniem;
- f) środki ochrony prawnej i procedury służące ochronie przed działaniami odwetowymi oraz dostępność poufnej porady dla osób rozważających dokonanie zgłoszenia;
- g) oświadczenie, w którym objaśnia się w sposób zrozumiały ***warunki, na jakich*** osoby ***dokonujące zgłoszenia*** są chronione przed ***ponoszeniem odpowiedzialności za naruszenie poufności zgodnie z art. 21 ust. 2; oraz***

- h) w stosownych przypadkach dane kontaktowe centrum informacyjnego lub jednego niezależnego organu administracyjnego, o którym mowa w art. 20 ust. 3.*

Artykuł 14

Przegląd procedur dokonywany przez właściwe organy

Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy regularnie, a przynajmniej raz na *trzy* lata, dokonywały przeglądu procedur przyjmowania zgłoszeń oraz podejmowania działań następczych w związku z tymi zgłoszeniami. Dokonując przeglądu takich procedur, właściwe organy uwzględniają swoje doświadczenie, jak również doświadczenie innych właściwych organów i odpowiednio dostosowują swoje procedury.

ROZDZIAŁ IV

UJAWNIANIE PUBLICZNE

Artykuł 15

Ujawnianie publiczne

- 1. Osoba, która dokonuje ujawnienia publicznego, kwalifikuje się do objęcia ochroną na mocy niniejszej dyrektywy, jeżeli spełniony jest którykolwiek z następujących warunków:**
 - a) osoba ta dokonała w pierwszej kolejności zgłoszenia wewnętrznego i zewnętrznego lub od razu zgłoszenia zewnętrznego zgodnie z rozdziałami II i III, ale w odpowiedzi na jej zgłoszenie nie zostały podjęte żadne odpowiednie działania w terminie, o którym mowa w art. 9 ust. 1 lit. f) lub art. 11 ust. 2 lit. d); lub**
 - b) osoba ta ma uzasadnione podstawy, by sądzić, że:**

- (i) naruszenie może stanowić bezpośrednie lub oczywiste zagrożenie dla interesu publicznego, na przykład w przypadku sytuacji wyjątkowej lub ryzyka wystąpienia nieodwracalnej szkody; lub*
- (ii) w przypadku dokonania zgłoszenia zewnętrznego grozić jej będą działania odwetowe lub istnieje niewielkie prawdopodobieństwo skutecznego zaradzenia naruszeniu z uwagi na szczególne okoliczności sprawy, takie jak możliwość ukrycia lub zniszczenia dowodów lub możliwość istnienia zмовы między organem a sprawcą naruszenia lub udziału organu w naruszeniu.*

2. Niniejszego artykułu nie stosuje się w przypadku, gdy dana osoba ujawnia informacje bezpośrednio do prasy zgodnie ze szczególnymi przepisami krajowymi ustanawiającymi system ochrony w związku z wolnością wypowiedzi i informacji.

ROZDZIAŁ V

PRZEPISY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO ZGŁOSZEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

Artykuł 16

Obowiązek zachowania poufności

- 1. Państwa członkowskie zapewniają, by tożsamość osoby dokonującej zgłoszenia nie została ujawniona – bez wyraźnej zgody tej osoby – żadnej osobie, która nie jest upoważnionym członkiem personelu właściwym do przyjmowania zgłoszeń i podejmowania w związku z nimi działań następnych. Ma to również zastosowanie do wszelkich innych informacji, na podstawie których można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować tożsamość tej osoby.**
- 2. W drodze odstępstwa od ust. 1, tożsamość osoby dokonującej zgłoszenia i wszelkie inne informacje, o których mowa w ust. 1, mogą zostać ujawnione jedynie wtedy, gdy takie ujawnienie jest koniecznym i proporcjonalnym obowiązkiem wynikającym z prawa Unii lub prawa krajowego w kontekście prowadzonych przez organy krajowe postępowań wyjaśniających lub postępowań sądowych, w tym w celu zagwarantowania prawa do obrony przysługującego osobie, której dotyczy zgłoszenie.**

3. *Ujawnianie dokonane zgodnie z odstępstwem przewidzianym w ust. 2, jest objęte odpowiednimi zabezpieczeniami zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi. W szczególności zanim tożsamość osób dokonujących zgłoszenia zostanie ujawniona, muszą one zostać o tym powiadomione, chyba że takie powiadomienie mogłoby zagrozić powiązanemu postępowaniu wyjaśniającemu lub postępowaniu sądowemu. Powiadamiając osoby dokonujące zgłoszenia, właściwy organ przesyła im pisemne wyjaśnienie powodów ujawnienia odnośnych poufnych danych.*
4. *Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy otrzymujące informacje na temat naruszeń, które zawierają tajemnice przedsiębiorstwa, nie wykorzystywały ani nie ujawniały tych tajemnic przedsiębiorstwa do celów wykraczających poza to, co jest niezbędne do podejmowania odpowiednich działań następnych.*

Artykuł 17

Przetwarzanie danych osobowych

Przetwarzania danych osobowych zgodnie z niniejszą dyrektywą, w tym wymiany lub przekazywania danych osobowych przez właściwe organy, dokonuje się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 i dyrektywą (UE) 2016/680. Wymiany i przekazywania informacji przez *instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii dokonuje się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1725.*

Dane osobowe, które w sposób oczywisty nie mają znaczenia dla rozpatrywania konkretnego zgłoszenia, nie są zbierane, a w razie przypadkowego zebrania, są usuwane bez zbędnej zwłoki.

Artykuł 18

Prowadzenie rejestrów **I** zgłoszeń

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby **podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy** prowadziły rejestr wszystkich przyjętych zgłoszeń, **zgodnie z wymogami w zakresie poufności przewidzianymi w art. 16. Zgłoszenia przechowuje się nie dłużej, niż jest to konieczne i proporcjonalne, aby zapewnić zgodność z wymogami ustanowionymi w niniejszej dyrektywie lub innymi wymogami ustanowionymi w prawie unijnym lub krajowym.**
I
2. Jeżeli zgłoszenie dokonywane jest za pośrednictwem nagrywanej linii telefonicznej **lub innego nagrywanego systemu komunikacji głosowej, podmioty prawne** w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy mają prawo, za zgodą osoby dokonującej zgłoszenia, udokumentować zgłoszenie ustne w jeden z następujących sposobów:

- a) dokonując nagrania rozmowy w formie trwałej i możliwej do wyszukania; lub
- b) za pomocą kompletnej i dokładnej transkrypcji rozmowy przygotowanej przez █ członków personelu *odpowiedzialnych za rozpatrzenie zgłoszenia*.

Podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy zapewniają osobie dokonującej zgłoszenia możliwość sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia transkrypcji rozmowy telefonicznej poprzez jej podpisanie.

3. Jeżeli zgłoszenie dokonywane jest za pośrednictwem nienagrywanej linii telefonicznej *lub innego nienagrywanego systemu komunikacji głosowej*, **podmioty prawne** w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy mają prawo udokumentować zgłoszenie ustne w formie dokładnego protokołu rozmowy sporządzonego przez █ członka personelu *odpowiedzialnego za rozpatrzenie zgłoszenia*. **Podmioty prawne** w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy zapewniają osobie dokonującej zgłoszenia możliwość sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia █ protokołu rozmowy poprzez jego podpisanie.

4. Jeżeli dana osoba zwróci się o spotkanie z ■ członkami personelu **podmiotów prawnych** w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwych organów w celu dokonania zgłoszenia **zgodnie z art. 9 ust. 2 i art. 12 ust 2 ■**, **podmioty prawne** w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy zapewniają, za zgodą osoby zgłaszającej, przechowywanie kompletnych i dokładnych zapisów ze spotkania w formie trwałej i możliwej do wyszukania.

Podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy mają prawo udokumentować spotkanie w jeden z następujących sposobów:

- a) dokonując nagrania rozmowy w formie trwałej i możliwej do wyszukania; lub
- b) za pomocą dokładnego protokołu spotkania przygotowanego przez ■ członków personelu właściwego organu **odpowiedzialnych za rozpatrywanie zgłoszeń**.

Podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym oraz właściwe organy zapewniają osobie dokonującej zgłoszenia możliwość sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia protokołu spotkania poprzez jego podpisanie.

ROZDZIAŁ VI

ŚRODKI OCHRONY

■

Artykuł 19

Zakaz działań odwetowych

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki, aby zakazać wszelkich form działań odwetowych ■ wobec osób, o których mowa w art. 4, w ***tym gróźb działań odwetowych i prób podejmowania działań odwetowych***, w tym w szczególności działań odwetowych podejmowanych w następujących formach:

- a) zawieszenia, przymusowego urlopu bezpłatnego, zwolnienia lub równoważnych środków;
- b) degradacji lub wstrzymania awansu;
- c) przekazania obowiązków, zmiany miejsca pracy, obniżenia wynagrodzenia, zmiany godzin pracy;
- d) wstrzymania szkoleń;

- e) negatywnej oceny wyników lub negatywnej opinii o pracy;
- f) nałożenia lub zastosowania jakiegokolwiek środka dyscyplinarnego, nagany lub innej kary, w tym finansowej;
- g) przymusu, zastraszania, mobbingu lub wykluczenia ■ ;
- h) dyskryminacji, niekorzystnego lub niesprawiedliwego traktowania;
- i) nieprzekształcenia umowy o pracę na czas określony w umowę o pracę na czas nieokreślony, *w sytuacji gdy pracownik mógł mieć uzasadnione oczekiwania, że zostanie mu zaoferowane stałe zatrudnienie*;
- j) nieprzedłużenia lub wcześniejszego rozwiązania umowy o pracę na czas określony;
- k) szkody, w tym nadszarpnięcia reputacji danej osoby, ***zwłaszcza w mediach społecznościowych***, lub strat finansowych, w tym strat gospodarczych i utraty dochodu;
- l) umieszczenia na czarnej liście na podstawie nieformalnego lub formalnego porozumienia sektorowego lub branżowego, co może skutkować tym, że dana osoba nie znajdzie w przyszłości zatrudnienia w danym sektorze lub danej branży;

- m) wcześniejszego rozwiązania lub wypowiedzenia umowy dotyczącej towarów lub umowy o świadczenie usług;
- n) odebrania licencji lub zezwolenia;
- o) skierowania na badania psychiatryczne lub lekarskie.**

Artykuł 20

Środki wsparcia

- 1. Państwa członkowskie zapewniają, by osoby, o których mowa w art. 4, miały w stosownych przypadkach dostęp do środków wsparcia, do których należą w szczególności:**
 - (a)** bezpłatny i otwarty dla wszystkich **dostęp** do kompleksowych i obiektywnych informacji oraz porad na temat dostępnych procedur i środków ochrony prawnej mających na celu ochronę przed działaniami odwetowymi **oraz na temat praw przysługujących osobie, której dotyczy zgłoszenie;**

(b) **■** skuteczna pomoc ze strony właściwych organów w kontaktach z wszelkimi odpowiednimi organami zaangażowanymi w ochronę przed działaniami odwetowymi, w tym, jeżeli jest to przewidziane w prawie krajowym, do uzyskania zaświadczenia, że kwalifikują się one do objęcia ochroną na mocy niniejszej dyrektywy; oraz

(c) ***pomoc prawna w postępowaniach karnych i transgranicznych postępowaniach cywilnych zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/1919 i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE⁵⁴ oraz, zgodnie z prawem krajowym, pomoc prawna w dalszych postępowaniach, a także doradztwo prawne lub inna pomoc prawna.***

2. ***Państwa członkowskie mogą wprowadzić przepisy przewidujące dla osób dokonujących zgłoszenia środki pomocy finansowej i wsparcia, w tym wsparcie psychologiczne, udzielane w toku postępowania sądowego.***

3. ***Środki wsparcia, o których mowa w niniejszym artykule, mogą być udzielane, w stosownych przypadkach, przez centrum informacyjne lub jeden, wyraźnie określony, niezależny organ administracyjny.***

⁵⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 136 z 24.5.2008, s. 3).

Artykuł 21

Środki ochrony przed działaniami odwetowymi

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki mające na celu zapewnienie, aby osoby, o których mowa w art. 4, były chronione przed działaniami odwetowymi. Takie środki obejmują w szczególności środki określone w ust. 2–8 niniejszego artykułu.

2. *Bez uszczerbku dla art. 3 ust. 2 i 3, uważa się, że osoby dokonujące zgłoszenia informacji na temat naruszeń lub dokonujące ujawnienia publicznego zgodnie z niniejszą dyrektywą nie naruszają żadnych ograniczeń w zakresie ujawniania informacji i nie ponoszą żadnej odpowiedzialności w związku z takim **zgłoszeniem lub** ujawnieniem publicznym, **pod warunkiem że miały uzasadnione podstawy, by sądzić, że zgłoszenie lub ujawnienie publiczne takich informacji jest niezbędne do ujawnienia naruszenia zgodnie z niniejszą dyrektywą.***

3. *Osoby dokonujące zgłoszenia nie ponoszą odpowiedzialności w związku z uzyskaniem informacji będących przedmiotem zgłoszenia lub ujawnienia publicznego lub dostępem do takich informacji, pod warunkiem że takie uzyskanie lub dostęp nie stanowią odrębnego czynu zabronionego. W przypadku gdy takie uzyskanie lub dostęp stanowią odrębny czyn zabroniony, kwestia odpowiedzialności karnej pozostaje uregulowana właściwym prawem krajowym.*
4. *Ewentualna odpowiedzialność osób dokonujących zgłoszenia wynikająca z działań lub zaniechań, które nie są związane ze zgłoszeniem lub ujawnieniem publicznym lub które nie są niezbędne do ujawnienia naruszenia zgodnie z niniejszą dyrektywą, pozostaje uregulowana właściwym prawem Unii lub prawem krajowym.*
5. W ■ postępowaniach *przed sądem lub innym organem* dotyczących szkody poniesionej przez osobę dokonującą zgłoszenia, jeżeli osoba ta *twierdzi, iż w wyniku zgłoszenia lub dokonania ujawnienia publicznego poniosła szkodę, przyjmuje się*, że szkoda została *wyrządzona* w ramach działań odwetowych ■ za zgłoszenie lub ujawnienie publiczne. *W takich przypadkach* na osobie, która podjęła działania *powodujące szkodę*, spoczywa ciężar udowodnienia, że *działania te* ■ przeprowadziła z należycie uzasadnionych powodów.

6. Osobom, o których mowa w art. 4, przysługuje – w stosownych przypadkach – dostęp do środków zaradczych w odpowiedzi na działania odwetowe, w tym do tymczasowych środków ochrony prawnej w trakcie toczącego się postępowania sądowego, zgodnie z prawem krajowym.

7. ■ W postępowaniach prawnych, na przykład dotyczących zniesławienia, naruszenia praw autorskich, naruszenia tajemnicy, ***naruszenia przepisów o ochronie danych, naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa***, lub w przypadku roszczeń odszkodowawczych na podstawie prawa prywatnego, publicznego lub zbiorowego prawa pracy, osoby, o których mowa w art. 4, ***nie ponoszą jakiejkolwiek odpowiedzialności w wyniku dokonania zgłoszenia lub ujawnienia publicznego*** zgodnie z niniejszą dyrektywą. Osoby te ***mają prawo*** wystąpić o umorzenie postępowania, ***powołując się na to zgłoszenie lub ujawnienie publiczne, pod warunkiem że miały uzasadnione podstawy, by sądzić, że zgłoszenie lub ujawnienie publiczne jest niezbędne do ujawnienia naruszenia zgodnie z niniejszą dyrektywą.***

W przypadku gdy dana osoba dokonuje zgłoszenia lub ujawnia publicznie informacje na temat naruszeń objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, a informacje te zawierają tajemnice przedsiębiorstwa i osoba ta spełnia warunki niniejszej dyrektywy, takie zgłoszenie lub ujawnienie publiczne uznaje się za zgodne z prawem z zastrzeżeniem spełnienia warunków art. 3 ust. 2 dyrektywy (UE) 2016/943.

8. ***Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki, aby zapewnić środki ochrony prawnej i pełne odszkodowanie za szkodę poniesioną przez osoby, o których mowa w art. 4, zgodnie z prawem krajowym.***

Artykuł 22

Środki ochrony osób, których dotyczy zgłoszenie

1. ***Zgodnie z Kartą*** państwa członkowskie zapewniają osobom, których dotyczy zgłoszenie, korzystanie w pełni z prawa do skutecznego środka ochrony prawnej i dostępu do bezstronnego sądu, jak również domniemanie niewinności i prawo do obrony, w tym prawo do bycia wysłuchanym i prawo dostępu do akt **■** .
2. ***Właściwe organy zapewniają, zgodnie z prawem krajowym, ■*** ochronę tożsamości osób, których dotyczy zgłoszenie, tak długo jak postępowania wyjaśniające uruchomione na skutek danego zgłoszenia lub ujawnienia publicznego są w toku.
3. Przepisy określone w art. **12, 17 i 18** dotyczące ochrony tożsamości osób dokonujących zgłoszenia stosuje się również do ochrony tożsamości osób, których dotyczy zgłoszenie.

Artykuł 23

Sankcje

1. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje stosowane wobec osób fizycznych lub prawnych, które:
 - a) utrudniają lub usiłują utrudniać dokonywanie zgłoszeń;
 - b) podejmują działania odwetowe wobec osób, o *których mowa w art. 4*;
 - c) wszczynają uciążliwe postępowania przeciwko osobom, o *których mowa w art. 4*;
 - d) dopuszczają się naruszeń obowiązku zachowania poufności tożsamości osób dokonujących zgłoszenia, o *którym to obowiązku mowa w art. 16*.
2. Państwa członkowskie wprowadzają przepisy przewidujące skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje dla osób dokonujących zgłoszenia, *wobec których ustalono, że świadomie dokonały zgłoszenia lub ujawnienia publicznego nieprawdziwych informacji. Państwa członkowskie wprowadzają również przepisy przewidujące, zgodnie z prawem krajowym, środki odszkodowawcze za szkodę wynikającą z takiego zgłoszenia lub ujawniania publicznego.*

Artykuł 24

Zakaz zrzeczenia się praw i środków ochrony prawnej

Państwa członkowskie zapewniają, aby nie można było zrzec się praw i środków ochrony prawnej przewidzianych w niniejszej dyrektywie ani ograniczyć takich praw lub środków ochrony prawnej w drodze jakiegokolwiek umowy, polityki, formy zatrudnienia lub warunków zatrudnienia, w tym umowy o arbitraż na etapie przedspornym.

ROZDZIAŁ VII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 25

Korzystniejsze traktowanie i ***klauzula o nieobniżaniu poziomu ochrony***

1. Państwa członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać w mocy przepisy, które są korzystniejsze dla praw osób dokonujących zgłoszenia niż przepisy ustanowione w niniejszej dyrektywie, bez uszczerbku dla art. 22 i art. 23 ust. 2.
2. ***Wdrożenie niniejszej dyrektywy nie może w żadnym przypadku stanowić podstawy obniżenia poziomu ochrony już przyznanej przez państwa członkowskie w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.***

Artykuł 26

Transpozycja i *okres przejściowy*

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia ... *[2 lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]*.
2. *Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, w przypadku podmiotów prawnych w sektorze prywatnym zatrudniających więcej od 50 do 249 pracowników, państwa członkowskie wprowadzają w życie do dnia ... [4 lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wypełnienia obowiązku ustanowienia wewnętrznych kanałów dokonywania zgłoszeń zgodnie z art. 8 ust. 3.*
3. Przyjęte przez państwa członkowskie przepisy, o *których mowa w ust. 1 i 2*, zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie. *Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.*

Artykuł 27

Monitorowanie, ocena i przegląd

1. Państwa członkowskie przekazują Komisji wszelkie istotne informacje dotyczące wdrażania i stosowania niniejszej dyrektywy. Na podstawie przekazanych informacji Komisja, do dnia ... *[4 lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]*, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z wdrażania i stosowania niniejszej dyrektywy.
2. Bez uszczerbku dla obowiązków sprawozdawczych określonych w innych aktach prawnych Unii państwa członkowskie przedkładają Komisji corocznie następujące dane statystyczne na temat zgłoszeń, o których mowa w rozdziale III, najlepiej w formie zagregowanej, jeżeli dane te są dostępne na poziomie centralnym w danym państwie członkowskim:
 - a) liczbę zgłoszeń przyjętych przez właściwe organy;
 - b) liczbę postępowań wyjaśniających i postępowań wszczętych w wyniku takich zgłoszeń oraz informacje na temat ich ■ wyniku; oraz

c) szacunkowa szkoda majątkowa, ***jeżeli została stwierdzona***, oraz kwoty odzyskane w wyniku postępowań wyjaśniających i postępowań dotyczących naruszeń będących przedmiotem zgłoszenia.

3. Do dnia ... ***[6 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]*** Komisja, uwzględniając swoje sprawozdanie przedłożone na podstawie ust. 1 oraz dane statystyczne państw członkowskich przekazane na podstawie ust. 2, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające skutki prawa krajowego transponującego niniejszą dyrektywę. W sprawozdaniu ocenia się sposób funkcjonowania niniejszej dyrektywy oraz rozważa potrzebę wprowadzenia dodatkowych środków, w tym – w stosownych przypadkach – zmian mających na celu rozszerzenie zakresu stosowania niniejszej dyrektywy na kolejne ***akty Unii lub dziedziny, w szczególności poprawę środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników oraz poprawę warunków pracy.***

Oprócz oceny, o której mowa w akapicie pierwszym, w sprawozdaniu ocenia się, w jaki sposób państwa członkowskie korzystały z istniejących mechanizmów współpracy w ramach wypełniania obowiązków dotyczących podejmowania działań następczych w związku ze zgłoszeniami dotyczącymi naruszeń objętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy oraz w ujęciu bardziej ogólnym, jak współpracowały w przypadku naruszeń o wymiarze transgranicznym.

4. *Komisja podaje do wiadomości publicznej sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 3, i dba, by były łatwo dostępne.*

Artykuł 28

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 29

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...,

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Część I

A. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (i) – zamówienia publiczne:

1. **Przepisy dotyczące postępowania** w zakresie: zamówień **publicznych** i **udzielania koncesji; udzielania** zamówień w **dziedzinie obronności** i bezpieczeństwa; **udzielania** zamówień **przez podmioty działające w dziedzinie** gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych i wszelkie inne zamówienia, ustanowione w następujących aktach prawnych:
 - (i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1);
 - (ii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65);
 - (iii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243);
 - (iv) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76).
2. Procedury odwoławcze, regulowane następującymi aktami prawnymi:
 - (i) dyrektywa Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. koordynująca przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne odnoszące się do stosowania przepisów wspólnotowych w procedurach zamówień publicznych podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (Dz.U. L 76 z 23.3.1992, s. 14);
 - (ii) dyrektywa Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do

stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawę i roboty budowlane (Dz.U. L 395 z 30.12.1989, s. 33).

B. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) – usługi, produkty i rynki finansowe oraz zapobieganie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu:

Przepisy ustanawiające ramy regulacyjne i nadzorcze oraz ochronę konsumentów i inwestorów w zakresie *unijnych* usług finansowych oraz rynków kapitałowych, usług w zakresie bankowości, kredytów, *inwestycji*, ubezpieczeń i reasekuracji, produktów w zakresie emerytur zakładowych lub indywidualnych produktów emerytalnych, papierów wartościowych, funduszy inwestycyjnych, usług płatniczych ■ oraz *działań* wymienionych w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338), ustanowione w następujących aktach prawnych:

- (i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniająca dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylająca dyrektywę 2000/46/WE (Dz.U. L 267 z 10.10.2009, s. 7);
- (ii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 (Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 1);
- (iii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2012 z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie krótkiej sprzedaży i wybranych aspektów dotyczących swapów ryzyka kredytowego (Dz.U. L 86 z 24.3.2012, s. 1);
- (iv) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 345/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie europejskich funduszy venture capital (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 1);
- (v) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 346/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 18);
- (vi) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. L 60 z 28.2.2014, s. 34);

- (vii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz.U. L 158 z 27.5.2014, s. 77);
- (viii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 84);
- (ix) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35);
- (x) dyrektywa 2004/25/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie ofert przejęcia (Dz.U. L 142 z 30.4.2004, s. 12);
- (xi) dyrektywa 2007/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie wykonywania niektórych praw akcjonariuszy spółek notowanych na rynku regulowanym (Dz.U. L 184 z 14.7.2007, s. 17);
- (xii) *dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 38);*
- (xiii) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 1);*
- (xiv) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz.U. L 171 z 29.6.2016, s. 1;*

- (xv) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II) (Dz.U. L 335 z 17.12.2009. s. 1);*
- (xvi) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/UE oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 190);*
- (xvii) *dyrektywa 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego i zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG, 79/267/EWG, 92/49/EWG, 92/96/EWG, 93/6/EWG i 93/22/EWG oraz dyrektywy 98/78/WE i 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 35 z 11.2.2003, s. 1);*
- (xviii) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 149);*
- (xix) *dyrektywa 97/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 marca 1997 r. w sprawie systemów rekompensat dla inwestorów (Dz.U. L 84 z 26.3.1997, s. 22);*
- (xx) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).*

C. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (iii) – bezpieczeństwo produktów i ich zgodność z wymogami:

1. **Wymogi w zakresie bezpieczeństwa i zgodności** produktów wprowadzanych do obrotu w Unii, określone i regulowane następującymi aktami prawnymi:
 - (i) *dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz.U. L 11 z 15.1.2002, s. 4);*
 - (ii) *prawodawstwo harmonizacyjne Unii dotyczące wytworzonych produktów – w tym w zakresie wymogów dotyczących etykietowania – niebędących produktem*

żywnościowym, paszą, produktem leczniczym stosowanym u ludzi i do celów weterynaryjnych, żywym zwierzęciem i rośliną, produktem pochodzenia ludzkiego ani produktem uzyskanym z roślin lub zwierząt związanym bezpośrednio z ich przyszłą reprodukcją zgodnie z wykazem zawartym w *załącznikach I i II* do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniającego dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011.;

- (iii) dyrektywa 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. ustanawiająca ramy dla homologacji pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów („dyrektywa ramowa”) (Dz.U. L 263 z 9.10.2007, s. 1).

2. Przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu oraz stosowania produktów wrażliwych i niebezpiecznych, ustanowione w następujących aktach prawnych:

- (i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie (Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1);
- (ii) dyrektywa Rady 91/477/EWG z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (Dz.U. L 256 z 13.9.1991, s. 51);

- (iii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 98/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzania do obrotu i używania prekursorów materiałów wybuchowych (Dz.U. L 39 z 9.2.2013, s. 1).

D. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (iv) – bezpieczeństwo transportu:

- 1. Wymogi bezpieczeństwa w sektorze kolejowym, regulowane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/798 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie bezpieczeństwa kolei (Dz.U. L 138 z 26.5.2016, s. 102).
- 2. Wymogi bezpieczeństwa w sektorze lotnictwa cywilnego, regulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 996/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylającym dyrektywę 94/56/WE (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 35).

3. Wymogi bezpieczeństwa w sektorze drogowym, regulowane następującymi aktami prawnymi:
- (i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/96/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej (Dz.U. L 319 z 29.11.2008, s. 59);
 - (ii) dyrektywa 2004/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa dla tuneli w transeuropejskiej sieci drogowej (Dz.U. L 167 z 30.4.2004, s. 39).
 - (iii) ***rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE (Dz.U. L 300 z 14.11.2009, s. 51).***
4. Wymogi bezpieczeństwa w sektorze morskim, regulowane następującymi aktami prawnymi:
- (i) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 391/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 11);
 - (ii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 392/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie odpowiedzialności przewoźników pasażerskich na morskich drogach wodnych z tytułu wypadków (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 24);
 - (iii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/90/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wyposażenia morskiego i uchylająca dyrektywę Rady 96/98/WE (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 146);
 - (iv) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/18/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. ustanawiająca podstawowe zasady regulujące dochodzenia w sprawach wypadków w sektorze transportu morskiego i zmieniająca dyrektywę Rady 1999/35/WE oraz dyrektywę 2002/59/WE (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 114);
 - (v) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/106/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie minimalnego poziomu wyszkolenia marynarzy (Dz.U. L 323 z 3.12.2008, s. 33);

- (vi) dyrektywa Rady 98/41/WE z dnia 18 czerwca 1998 r. w sprawie rejestracji osób podróżujących na pokładzie statków pasażerskich płynących do portów państw członkowskich Wspólnoty lub z portów państw członkowskich Wspólnoty (Dz.U. L 188 z 2.7.1998, s. 35);
- (vii) dyrektywa 2001/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 grudnia 2001 r. ustanawiająca zharmonizowane wymagania i procedury dotyczące bezpieczeństwa załadunku i wyładunku na masowcach (Dz.U. L 13 z 16.1.2002, s. 9).

5. *Wymogi bezpieczeństwa, regulowane dyrektywą 2008/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 września 2008 r. w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych (Dz.U. L 260 z 30.9.2008, s. 13).*

E. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (v) – ochrona środowiska:

1. Wszelkie przestępstwa przeciwko ochronie środowiska regulowane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28) lub wszelkie bezprawne postępowanie naruszające akty prawne wymienione w załącznikach do dyrektywy 2008/99/WE.

2. *Przepisy dotyczące środowiska naturalnego i klimatu, ustanowione w następujących aktach prawnych:*

- (i) *dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32);*
- (ii) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16);*
- (iii) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1);*

(iii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1);

(iv) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 13);

(v) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

3. Przepisy dotyczące zrównoważonego rozwoju i gospodarowania odpadami, ustanowione w następujących aktach prawnych:

(i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3);

(ii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1257/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie recyklingu statków oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 i dyrektywę 2009/16/WE (Dz.U. L 330 z 10.12.2013, s. 1);

(iii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 649/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów (Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 60).

4. Przepisy dotyczące zanieczyszczeń mórz i powietrza oraz zanieczyszczenia hałasem, ustanowione w następujących aktach prawnych:

(i) dyrektywa 1999/94/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 1999 r. odnosząca się do dostępności dla konsumentów informacji o zużyciu paliwa i emisjach CO₂ w odniesieniu do obrotu nowymi samochodami osobowymi (Dz.U. L 12 z 18.1.2000, s. 16);

- (ii) *dyrektywa 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. L 309 z 27.11.2001, s. 22);*
- (iii) *dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz.U. L 189 z 18.7.2002, s. 12);*
- (iv) *rozporządzenie (WE) nr 782/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie zakazu stosowania związków cynoorganicznych na statkach (Dz.U. L 115 z 9.5.2003, s. 1);*
- (v) *dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56);*
- (vi) *dyrektywa 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 11);*
- (vii) *rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniające dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE, (Dz.U. L 33 z 4.2.2006, s. 1);*
- (viii) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego (Dz.U. L 120 z 15.5.2009, s. 5);*
- (ix) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. określające normy emisji dla nowych samochodów osobowych w ramach zintegrowanego podejścia Wspólnoty na rzecz zmniejszenia emisji CO₂ z lekkich pojazdów dostawczych (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 1);*
- (x) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową (Dz.U. L 286 z 31.10.2009, s. 1);*

- (xi) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/126/WE z dnia 21 października 2009 r. w sprawie odzyskiwania oparów paliwa na etapie II podczas tankowania pojazdów silnikowych na stacjach paliw (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 36);*
- (xii) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011 z dnia 11 maja 2011 r. określające normy emisji dla nowych lekkich samochodów dostawczych w ramach zintegrowanego podejścia Unii na rzecz zmniejszenia emisji CO₂ z lekkich pojazdów dostawczych (Dz.U. L 145 z 31.5.2011, s. 1);*
- (xiii) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (Dz.U. L 307 z 28.10.2014, s. 1);*
- (xiv) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz zmiany dyrektywy 2009/16/WE (Dz.U. L 123 z 19.5.2015, s. 55);*
- (xv) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (Dz.U. L 313 z 28.11.2015, s. 1).*

5. *Przepisy dotyczące ochrony wód i gleby oraz zarządzania nimi, ustanowione w następujących aktach prawnych:*

- (i) *dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz.U. L 288 z 6.11.2007, s. 27);*
- (ii) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy Rady 82/176/EWG, 83/513/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG i 86/280/EWG oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 84);*
- (iii) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 18.1.2012, s. 1).*

6. Przepisy dotyczące ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, ustanowione w następujących aktach prawnych:

- (i) rozporządzenie Rady (WE) nr 1936/2001 z dnia 27 września 2001 r. ustanawiające środki kontroli stosowane do połowów niektórych zasobów ryb masowo migrujących (Dz.U. L 263 z 3.10.2001, s. 1);*
- (ii) rozporządzenie Rady (WE) nr 812/2004 z dnia 26 kwietnia 2004 r. ustanawiające środki dotyczące przypadkowych odłowów walenii na łowiskach i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 88/98 (Dz.U. L 150 z 30.4.2004, s. 12);*
- (iii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz.U. L 286 z 31.10.2009, s. 36);*
- (iv) rozporządzenie Rady (WE) nr 734/2008 z dnia 15 lipca 2008 r. w sprawie ochrony wrażliwych ekosystemów morskich na pełnym morzu przed niekorzystnym wpływem przydennych narzędzi połowowych (Dz.U. L 201 z 30.7.2008, s. 8);*
- (v) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7);*
- (vi) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23);*
- (vii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).*

7. Przepisy dotyczące chemikaliów, ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającym dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

8. ***Przepisy dotyczące produktów ekologicznych, ustanowione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1).***

F. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (vi) – ochrona radiologiczna i bezpieczeństwo jądrowe

Przepisy dotyczące bezpieczeństwa jądrowego, ustanowione w następujących aktach prawnych:

- (i) dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 172 z 2.7.2009, s. 18);
- (ii) dyrektywa Rady 2013/51/Euratom z dnia 22 października 2013 r. określająca wymogi dotyczące ochrony zdrowia ludności w odniesieniu do substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. L 296 z 7.11.2013, s. 12);
- (iii) dyrektywa Rady 2013/59/ Euratom z dnia 5 grudnia 2013 r. ustanawiająca podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie promieniowania jonizującego oraz uchylająca dyrektywy 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (Dz.U. L 13 z 17.1.2014, s. 1);
- (iv) dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi (Dz.U. L 199 z 2.8.2011, s. 48);
- (v) dyrektywa Rady 2006/117/Euratom z dnia 20 listopada 2006 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad przemieszczaniem odpadów promieniotwórczych oraz wypalonego paliwa jądrowego (Dz.U. L 337 z 5.12.2006, s. 21);
- (vi) ***rozporządzenie Rady (Euratom) 2016/52 z dnia 15 stycznia 2016 r. określające maksymalne dozwolone poziomy skażenia promieniotwórczego żywności i pasz po awarii jądrowej lub w innym przypadku zdarzenia radiacyjnego oraz uchylające rozporządzenie (Euratom) nr 3954/87 oraz rozporządzenia Komisji (Euratom) nr 944/89 i (Euratom) nr 770/90 (Dz.U. L 13 z 20.1.2016, s. 2);***
- (vii) ***rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1493/93 z dnia 8 czerwca 1993 r. w sprawie przesyłania substancji radioaktywnych między Państwami Członkowskimi (Dz.U. L 148 z 19.6.1993, s. 1).***

- G. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (vii) – bezpieczeństwo żywności i pasz, zdrowie i dobrostan zwierząt:**
1. Unijne prawo żywnościowe i paszowe podlegające ogólnym zasadom i wymaganiom określonym w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).
 2. Zdrowie zwierząt, regulowane następującymi aktami prawnymi:
 - (i) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1);
 - (ii) *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz.U. L 300 z 14.11.2009, s. 1).*
 3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz.U. L 95 z 7.4.2017, s. 1).
 4. *Przepisy i normy dotyczące ochrony i dobrostanu zwierząt, ustanowione w następujących aktach prawnych:*

- (i) dyrektywa Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotycząca ochrony zwierząt hodowlanych (Dz.U. L 221 z 8.8.1998, s. 23);
- (ii) rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz.U. L 3 z 5.1.2005, s. 1);
- (iii) rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz.U. L 303 z 18.11.2009, s. 1);
- (iv) *dyrektywa Rady 1999/22/WE z dnia 29 marca 1999 r. dotycząca trzymania dzikich zwierząt w ogrodach zoologicznych (Dz.U. L 94 z 9.4.1999, s. 24);*
- (v) *dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych (Dz.U. L 276 z 20.10.2010, s. 33).*

H. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (viii) – zdrowie publiczne:

1. Środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa organów i substancji pochodzenia ludzkiego, regulowane następującymi aktami prawnymi:

- (i) dyrektywa 2002/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. ustanawiająca normy jakości i bezpiecznego pobierania, badania, preparatyki, przechowywania, wydawania krwi ludzkiej i składników krwi oraz zmieniająca dyrektywę 2001/83/WE (Dz.U. L 33 z 8.2.2003, s. 30);
- (ii) dyrektywa 2004/23/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie ustalenia norm jakości i bezpiecznego oddawania, pobierania, testowania, przetwarzania, konserwowania, przechowywania i dystrybucji tkanek i komórek ludzkich (Dz.U. L 102 z 7.4.2004, s. 48);
- (iii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/53/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie norm jakości i bezpieczeństwa narządów ludzkich przeznaczonych do przeszczepienia (Dz.U. L 207 z 6.8.2010, s. 14).

2. Środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa produktów leczniczych i wyrobów medycznych, regulowane następującymi aktami prawnymi:

- (i) rozporządzenie (WE) nr 141/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1999 r. w sprawie sierocych produktów leczniczych (Dz.U. L 18 z 22.1.2000, s. 1);
- (ii) dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.U. L 311 z 28.11.2001, s. 67);
- (iii) **rozporządzenie** Parlamentu Europejskiego i Rady **(UE) 2019/6** z dnia **11 grudnia 2018 r.** w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych **i uchylające dyrektywę 2001/82/WE** (Dz.U. **L 4 z 7.1.2019, s. 43**);
- (iv) rozporządzenie (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. ustanawiające wspólnotowe procedury wydawania pozwoleń dla produktów leczniczych stosowanych u ludzi i do celów weterynaryjnych i nadzoru nad nimi oraz ustanawiające Europejską Agencję Leków (Dz.U. L 136 z 30.4.2004, s. 1);
- (v) rozporządzenie (WE) nr 1901/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie produktów leczniczych stosowanych w pediatrii oraz

zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 1768/92, dyrektywę 2001/20/WE, dyrektywę 2001/83/WE i rozporządzenie (WE) nr 726/2004 (Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 1);

(vi) rozporządzenie (WE) nr 1394/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie produktów leczniczych terapii zaawansowanej i zmieniające dyrektywę 2001/83/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 726/2004 (Dz.U. L 324 z 10.12.2007, s. 121);

(vii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 536/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie badań klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz uchylenia dyrektywy 2001/20/WE (Dz.U. L 158 z 27.5.2014, s. 1).

I

3. Prawa pacjentów, regulowane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/24/UE z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie stosowania praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej (Dz.U. L 88 z 4.4.2011, s. 45).

4. Produkcja, prezentowanie i sprzedaż wyrobów tytoniowych i powiązanych wyrobów, regulowane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/40/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w sprawie produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych i powiązanych wyrobów oraz uchylającą dyrektywę 2001/37/WE (Dz.U. L 127 z 29.4.2014, s. 1).

I. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (ix) – ochrona konsumentów:

Prawa konsumentów i ochrona konsumentów, regulowane następującymi aktami prawnymi:

(i) dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz.U. L 80 z 18.3.1998, s. 27);

(ii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/770 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych i usług cyfrowych (Dz.U. L 136 z 22.5.2019, s. 1);

- (iii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/771 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów, zmieniająca rozporządzenie (UE) 2017/2394 oraz dyrektywę 2009/22/WE i uchylająca dyrektywę 1999/44/WE (Dz.U. L 136 z 22.5.2019, s. 28).
- (iv) dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz.U. L 171 z 7.7.1999, s. 12);
- (v) dyrektywa 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.U. L 271 z 9.10.2002, s. 16);
- (vi) dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22);
- (vii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. L 133 z 22.5.2008, s. 66);
- (viii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64);
- (ix) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/92/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 214).

J. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (x) – ochrona prywatności i danych osobowych oraz bezpieczeństwo sieci i systemów informatycznych:

- (i) dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37);
- (ii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1);
- (iii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1).

Część II

Art. 3 ust. 1 odnosi się do niżej wymienionych przepisów Unii:

A. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (ii) – usługi, produkty i rynki finansowe oraz zapobieganie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu:

1. Usługi finansowe:

- (i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. L 302 z 17.11.2009, s. 32);
- (ii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2341 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami (IORP) (Dz.U. L 354 z 23.12.2016, s. 37);
- (iii) dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 87);

- (iv) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 1);
- (v) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338);
- (vi) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349);
- (vii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 1);
- (viii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) (Dz.U. L 352 z 9.12.2014, s. 1);
- (ix) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2365 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania oraz zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 1);
- (x) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz.U. L 26 z 2.2.2016, s. 19);
- (xi) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/WE (Dz.U. L 168 z 30.6.2017, s. 12).

2. Zapobieganie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu:

- (i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73);
- (ii) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1781/2006 (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 1).

B. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (iv) – bezpieczeństwo transportu:

- (i) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 376/2014 z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zgłaszania i analizy zdarzeń w lotnictwie cywilnym oraz podejmowanych w związku z nimi działań następczych, zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 996/2010 oraz uchylenia dyrektywy 2003/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzeń Komisji (WE) nr 1321/2007 i (WE) nr 1330/2007 (Dz.U. L 122 z 24.4.2014, s. 18);
- (ii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/54/UE z dnia 20 listopada 2013 r. dotycząca pewnych obowiązków państwa bandery w zakresie zgodności z Konwencją o pracy na morzu z 2006 r. oraz jej egzekwowania (Dz.U. L 329 z 10.12.2013, s. 1);
- (iii) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie kontroli przeprowadzanej przez państwo portu (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 57).

C. Art. 2 ust. 1 lit. a) ppkt (v) – ochrona środowiska:

- (i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz zmiany dyrektywy 2004/35/WE (Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66).

**Oświadczenie Komisji dotyczące dyrektywy w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki
naruszenia prawa Unii**

Przy okazji przeglądu, który ma być przeprowadzony zgodnie z art. 27 dyrektywy, Komisja rozważy możliwość zaproponowania rozszerzenia zakresu jej stosowania na niektóre akty oparte na art. 153 TFUE i 157 TFUE po zasięgnięciu opinii partnerów społecznych, w stosownych przypadkach, *zgodnie z art. 154 TFUE*.